

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNSKO-SANSKI KANTON
MINISTARSTVO ZA GRAĐENJE, PROSTORNO
UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
UNA-SANA CANTON
MINISTRY OF BUILDING, PHYSICAL PLANNING
AND PROTECTION OF ENVIRONMENTAL

STRATEŠKI PLAN

Ministarstva za građenje, prostorno
uređenje i zaštitu okoliša
2016. – 2018. godina

Mart 2016.

LIČNA KARTA MINISTARSTVA

NAZIV: Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša

SJEDIŠTE: Bihać

ADRESA: Alije Đerzeleza 6, Bihać

DJELATNOST: Upravni, stručni i drugi poslovi utvrđeni Zakonom

PRAVNI STATUS: Kantonalni organ uprave

IDENTIFIKACIJSKI BROJ: 4263252930006

TELEFON: 037/316 040

FAX: 037/ 227 795

WEB: www.mgpuzo.org

E-MAIL: info@mgpuzo.org

Sadržaj

Rječnik pojmova.....	iv
Popis slika i tabela.....	v
1. ANALIZA SITUACIJE.....	6
1.1 Opći pregled.....	6
1.1.1. <i>Unsko-sanski kanton.....</i>	6
2. STRATEŠKI OKVIR.....	9
2.1. Ministarstvo za građenje prostorno uređenje i zaštitu okoliša.....	10
2.2. Međunarodne konvencije iz oblasti zaštite okoliša.....	10
2.3. Institucionalni okvir - Federalni nivo.....	11
2.3.1. <i>Građenje i prostorno planiranje.....</i>	11
2.3.2. <i>Zaštita okoliša.....</i>	13
2.4. Institucionalni okvir - Kantonalni nivo.....	16
2.4.1. <i>Građenje i prostorno planiranje.....</i>	16
2.4.2. <i>Zaštita okoliša.....</i>	17
2.5. Strateško - planska dokumentacija.....	18
2.5.1. <i>Građenje i prostorno planiranje.....</i>	18
2.5.2. <i>Zaštita okoliša.....</i>	20
2.6. Značajniji projekti Ministarstva.....	22
2.6.1. <i>Građenje i prostorno planiranje.....</i>	22
2.6.2. <i>Zaštita okoliša.....</i>	23
3. VIZIJA I MISIJA MINISTARSTVA.....	36
3.1. Vizija.....	36
3.2. Misija.....	36
4. UČESNICI I PARTNERI.....	37
4.1. Saradnja sa višim i nižim nivoima vlasti, drugim organizacijama i civilnim društvom.....	37
4.2. Korisnici usluga.....	38
5. OSNOVNA PROGRAMSKA OPREDJELJENJA.....	40
5.1. Uloga Ministarstva.....	40
5.2. Opći cilj.....	40
5.3. Specifični ciljevi.....	41
6. RESURSI I KAPCITETI MINISTARSTVA.....	46
6.1. Izvori financiranja.....	46
6.2. Organizacioni kapaciteti.....	46
6.2.1. <i>Organizaciona struktura.....</i>	46
6.2.2. <i>Upravljanje, način rada i kontrola.....</i>	50
6.2.3. <i>Prostorije i oprema za rad.....</i>	52
7. OKVIR ZA PRAĆENJE I PROVOĐENJE PLANA I EVALUACIJA REZULTATA.....	53

Rječnik pojmova

USK		Unsko - sanski kanton
BiH		Bosna i Hercegovina
ADS		Agencija za državnu službu Federacije BiH
EU		Europska Unija
FBiH		Federacija BiH
NEAP		Nacionalni plan zaštite okoliša
SDC		Švicarska agencija za saradnju i razvoj
NVO		Nevladina organizacija
SB		Svjetska banka
IFC		Međunarodna finansijska korporacija članica grupacije Svjetske banke
SIDA		Švedska međunarodna razvojna agencija
WB/SB		Svjetska banka
UNDP		Razvojni program Ujedinjenih nacija
GIZ		Njemačka vladina organizacija za tehničku pomoć i saradnju
DOB		Dokument okvirnog budžeta

Popis slika i tabela

Slika 1	Administrativna podjela Bosne i Hercegovine.....	8
Slika 2	Organizaciona struktura Ministarstva.....	49
Tabela 1	Financijski okvir Ministarstva.....	46
Tabela 2	Pregled potrebnih obuka za uposlene u Ministarstvu.....	50

1. ANALIZA SITUACIJE

U ovom poglavlju daje se pregled postojećeg institucionalnog konteksta Unsko - sanskog kantona i Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša (dalje: Ministarstvo), te se navode glavna pitanja vezana za djelokrug rada Ministarstva.

U poglavlju se navode opće informacije o Unsko - sanskom kantonu, te postojeća zakonska legislativa koja definira zakonodavni okvir rada Ministarstva. Navedeni su rezultati analize postojećih federalnih, kantonalnih i internih zakonskih i podzakonskih akata, strateško-planske dokumentacije, te značajnijih projekata Ministarstva. Posebno su spomenute relacije i saradnja sa višim i nižim nivoima vlasti, nevladinim sektorom i ostalim zainteresiranim stranama.

1.1 Opći pregled

1.1.1. Unsko-sanski kanton

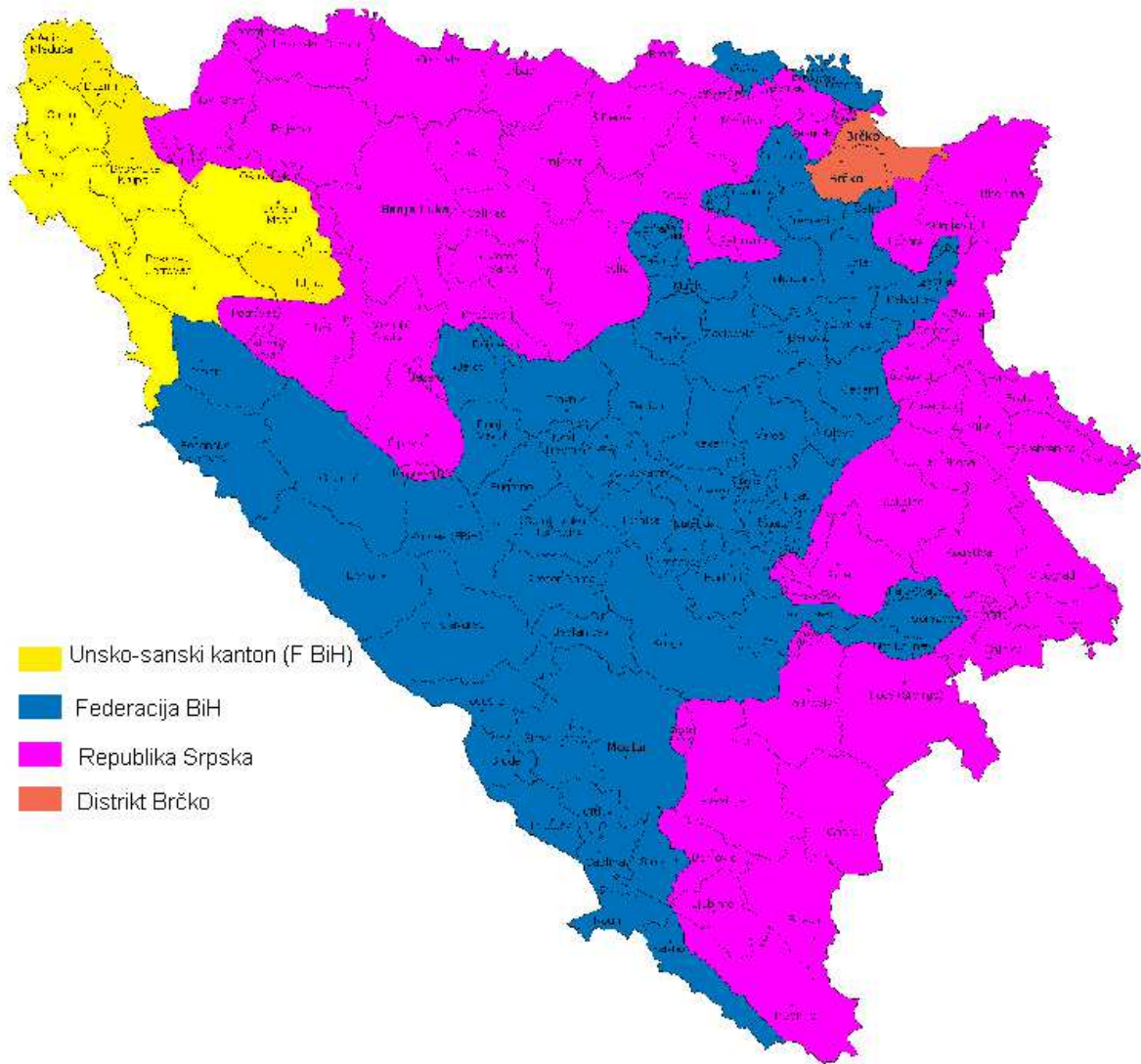
Unsko-sanski kanton jedan je od deset kantona Federacije BiH. Formiran je odlukom Predsjedništva Bosne i Hercegovine 27. maja 1995. godine. Administrativno se nalazi u Federaciji Bosne i Hercegovine. Entitetska Vlada Federacije BiH zajedno sa kantonima ima ključnu ulogu po pitanju ljudskih prava, socijalne politike, obrazovanja, zdravstvene zaštite, komunikacija, poljoprivrede, trgovine, turizma, zaštite okoliša i korištenja prirodnih bogatstava.

Zajednička nadležnost Federalne vlasti i kantona odnosi se na: jamčenje i provođenje ljudskih prava, zdravstvo, politiku zaštite čovjekove okoline, komunikacijsku i transportnu infrastrukturu, socijalnu politiku, provođenje zakona i drugih propisa o državljanstvu, imigraciju i azil, turizam i korišćenje prirodnih bogatstava.

Isključiva nadležnost kantona je: uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga koje će imati jedinstvene federalne uniforme sa kantonalnim oznakama, utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja, utvrđivanje i provođenje kulturne politike, utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata, utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguranja javnih službi, donošenje propisa o korišćenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje, donošenje propisa o unapređenju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti, donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti, utvrđivanje politike u vezi sa osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog rada i izgradnji, provođenje socijalne politike i uspostava službi socijalne zaštite, stvaranje i primjenu politike kantonalnog turizma, razvoj turističkih resursa, finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili njenih agencija oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima.

Unsko - sanski kanton zauzima krajnje sjeverozapadno područje BiH, graniči sa južnim i jugoistočnim dijelovima Republike Hrvatske. Zahvaljujući ovim karakteristikama Unsko-sanski kanton ima veoma povoljan geoprometni položaj. Izuzetno je dobro komunikacijski povezan sa Republikom Hrvatskom, a time i ostalim zemljama Zapadne Europe. Željezničkom prugom i magistralnim putem Unsko - sanski kanton je povezan sa Sarajevom i ostalim dijelovima Bosne i Hercegovine.

Značajno bogatstvo i prepoznatljivost Unsko-sanskog kantona jesu prirodne ljepote. Naime, ovo područje obiluje, mnogim rijekama od kojih je, između ostalih, potrebno izdvojiti dvije najljepše - rijeke Unu i Sanu sa brojnim pritokama, većim ili manjim vodotocima, toplim izvorima, pećinama i šumama koje čine izuzetne pejzažne vrijednosti. Prirodne vrijednosti Unsko-sanskog kantona odlikuju se izvornošću, raznovrsnošću i atraktivnošću, a fenomen ovoga područja jesu, upravo, vode i šume. U prilog ovome govori podatak da je 2008. godine federalnim Zakonom o Nacionalnom parku „Una“ na području općine Bihać, koja je sastavni dio Unsko-sanskog kantona osnovan Nacionalni park „Una“, a samim tim su prirodne vrijednosti u području Nacionalnog parka proglašene od federalnog značaja.

Slika 1 - Administrativna podjela Bosne i Hercegovine i Unsko - sanski kanton

Zauzima površinu od 4.239,25 km² ili 15,8% od ukupne površine Federacije BiH, tj., 8,05% od ukupne površine Bosne i Hercegovine¹. Unsko - sanski kanton je jedna od deset organizacionih jedinica, kantona, koje tvore administrativno - politički sistem Federacije BiH, a sastoji se iz osam lokalnih zajednica.

Površina Unsko - sanskog kantona je dobivena na osnovu podataka Federalne geodetske uprave, pri čemu su definisane i granice Kantona sa susjednim općinama i Republikom Hrvatskom, te granice općina u sastavu Unsko - sanskog kantona.

¹ Federalna geodetska uprava

Prema preliminarnim rezultatima popisa stanovništva provedenog 2013. godine na području Unsko-sanskoga kantona živi 299.349 hiljada stanovnika² ili 7,8% ukupnog stanovništva Bosne i Hercegovine, koji su u teritorijalnom smislu smješteni u osam lokalnih zajednica i to: Grad Bihać i općine Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac, Bužim, Cazin, Ključ, Sanski Most i Velika Kladuša. Administrativno sjedište Unsko-sanskog kantona je grad Bihać. Indeks razvijenosti Unsko-sanskog kantona je 76,9 i niži od prosjeka Federacije BiH od čega Unsko-sanski kanton zauzima osmo mjesto od deset kantona u Federaciji BiH.³

² Preliminarni podaci popisa stanovništva provedenog 2013.godine.

² Federalni zavod za programiranje razvoja: Rang razvijenosti FBiH po kantonima u 2014.godini

2. STRATEŠKI OKVIR

2.1. Ministarstvo za građenje prostorno uređenje i zaštitu okoliša

Zakonom o organizaciji i djelokrugu kantonalnih organa uprave i upravnih organizacija („Službeni glasnik USK“ broj: 9/13, 8/15) formirano je Ministarstvo za građenje prostorno uređenje i zaštitu okoliša kao jedno od devet ministarstava unutar Vlade Unsko - sanskog kantona. Ministarstvo obavlja upravne, stručne i druge poslove utvrđene zakonom koji se odnose na: planiranje i uređenje prostora i politiku korištenja zemljišta na kantonalnom nivou, izradu, provođenje i primjenE Prostornog plana Kantona, urbanističko planiranje i građenje, razvoj i uslove privređivanja građevinarstva, te poslove iz oblasti zaštite okoliša i komunalnih djelatnosti, odnosno provođenje politike zaštite okoliša, upravljanje i koordiniranje aktivnosti na istraživanju, planiranju, financiranju, praćenju stanja i kontroli okoliša, nadzor nad provedbom kantonalnih zakona i drugih kantonalnih propisa iz područja zaštite okoliša, izrada planskih dokumenata za planiranje sistema okolišnog uređenja Kantona i planskih dokumenata za obavljanje i razvoj upravljanja sastavnica okoliša na području Kantona, te obavljanje i drugih poslova u skladu sa zakonom i drugim propisima koji se odnose na nadležnost Kantona u ovoj oblasti.

2.2. Međunarodne konvencije iz oblasti zaštite okoliša

Svjesna međusobne povezanosti privrednih i drugih djelatnosti i njihovih posljedica za okoliš Bosna i Hercegovina je potpisnica značajnog broja međunarodnih pravnih dokumenata koji se odnose na zaštitu okoliša, odnosno kojima se utvrđuju pravila, norme i standardi za zaštitu okoliša i održivi razvoj. Pridruživanje Europskoj uniji za Bosnu i Hercegovinu je strateški prioritet za šta je početkom 2016. godine predana zvanična aplikacija. U procesu približavanja postavljaju se mnogobrojni uslovi, među kojima pitanja okoliša postaju sve značajnija. Očekuje se da će i sam proces usklađivanja nacionalnog zakonodavstva, koji pretpostavlja i odgovarajući institucionalni kapacitet za provođenje promjena u skladu sa standardima EU, imati pozitivan učinak na kvalitetu okoliša u Bosni i Hercegovini, pa tako i u Unsko-sanskom kantonu.

Za **zaštitu zraka** kao komponente okoliša značajni međunarodni dokumenti su:

- Konvencija o prekograničnom zagađivanju zraka na velikim udaljenostima (LRTAP 1979. godina),
- Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC, New York 1992.godina),
- Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača (1985.godine),
- Montrealski protokol o tvarima koje oštećuju ozonski omotač,

Za **zaštitu voda** značajne su sljedeće konvencije:

- Konvencija o zaštiti Sredozemnog mora od zagađivanja (Barcelona 1976.godine),
- Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti Sredozemnog mora (Ženeva 1982.godine),

- Međunarodna konvencija o sprječavanju zagađivanja mora naftom (London 1954.godine),
- Međunarodna konvencija o zaštiti od zagađivanja sa brodova(London 1973.godine)

Za **zaštitu tla** značajne su sljedeće konvencije:

- Konvencija UN o suzbijanju dezertifikacije u zemljama pogođenim jakim sušama i/ili dezertifikacijom, posebno u Africi (Pariz 1994.godine),

Po pitanju **zaštite bioraznolikosti** važne su sljedeće konvencije:

- Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro 1992.godina).

Za **upravljanje otpadom** značajna je sljedeća konvencija:

- Bazelska konvencija o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovom odlaganju (1989.godina).

Za **upravljanje opasnim tvarima i tehnologijama** značajne su sljedeće konvencije:

- Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač (Montreal 1987.godine, dopune protokola London 1990.godine),
- Bazelska konvencija o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovom odlaganju (1989.godine),
- Konvencija o proceduri prethodno najavljene saglasnosti za određene opasne hemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (Roterdamska konvencija),
- Konvencija o dugotrajnim organskim zagađivačima (Štokholmska konvencija).

2.3. Institucionalni okvir - Federalni nivo

2.3.1. Građenje i prostorno planiranje

Oblast prostornog uređenja po Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine ne spada u isključivu nadležnost Federacije, a niti u zajedničku nadležnost Federacije i Kantona, već je u isključivoj nadležnosti Kantona (prema odredbama člana III 4. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine), te se oblast prostornog uređenja reguliše kantonalnim zakonima.

Građenje je materijalizacija građevinsko-tehničke zamisli u prostoru, a obuhvata izvođenje pripremnih radova, građevinskih, zanatskih, instalaterskih radova, ugradnju i montažu opreme, gotovih građevinskih elemenata i konstrukcija, te vršenje drugih zahvata u prostoru. Građenjem se smatraju i radovi rekonstrukcije, dogradnje, nadziđivanja /nadogradnje, sanacije, rehabilitacije, konzervacije, izgradnje privremenih građevina i uklanjanja građevina.

Sa druge strane prostorno planiranje temelji se na načelima ravnomjernog privrednog, društvenog i kulturnog razvoja uz poštovanje i razvijanje regionalnih prostornih specifičnosti, održivog razvoja i racionalnog korištenja i zaštite prostora, zaštite i uređenja okoliša, zaštite graditeljskog i prirodnog naslijeđa, usklađivanje interesa korisnika prostora i prioriteta djelovanja, usklađivanje privatnog i javnog interesa, javnosti i slobodnog pristupa podacima i dokumentima važnim za prostorno uređenje, uspostavljanja jedinstvenog sistema informacija o prostoru u svrhu planiranja, korištenja i zaštite prostora.

Planskim dokumentima određuju se strukturalna podjela, namjene i načini korištenja i upravljanja prostorom, te kriteriji i smjernice za uređenje i zaštitu prostora Kantona, odnosno općina/grada.

Zakoni na federalnom nivou koji definišu oblast prostornog planiranja i građenja su:

- I. Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH („Službene novine FBiH“ broj: 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10)**
 - Uredba o jedinstvenoj metodologiji za izradu planskih dokumenata ("Službene novine FBiH" broj: 63/04 i 50/07)
 - Uredba o posebnim uslovima koje moraju ispunjavati privredna društva i druga pravna lica da bi se mogla registrovati za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata ("Službene novine FBiH" broj: 29/07 i 71/08)
 - Uredba o sadržaju i nosiocima jedinstvenog informacionog sistema, metodologiji prikupljanja i obradi podataka, te jedinstvenim obrascima na kojima se vode evidencije ("Službene novine FBiH" broj: 33/07)
 - Uredba o određivanju zahvata u prostoru i građevina za koje federalno ministarstvo prostornog uređenja izdaje urbanističku saglasnost i/ili lokacijsku informaciju ("Službene novine FBiH" broj: 32/14)
 - Uredba o tehničkim svojstvima koje građevine moraju zadovoljavati u pogledu sigurnosti te načinu korištenja i održavanja građevina ("Službene novine FBiH" broj: 29/07, 51/08 i 99/14)
 - Uredba o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju ("Službene novine FBiH" broj: 48/09)
 - Uredba o vrsti, sadržaju, označavanju i čuvanju, kontroli i nostrifikaciji investiciono-tehničke dokumentacije ("Službene novine FBiH" broj: 33/10 i 99/14)
 - Uredba o mjerilima, kriterijima i načinu izgradnje skloništa i tehničkim normativima za kontrolu ispravnosti skloništa ("Službene novine FBiH" broj: 21/05 i 58/07)
 - Uredba o prostornim standardima, urbanističko - tehničkim uslovima i normativima za sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih prepreka za lica sa umanjenim tjelesnim mogućnostima ("Službene novine FBiH" broj: 48/09)
- II. Zakon o građevinskim proizvodima („Službene novine FBiH“ broj: 78/09)**
- III. Zakon o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH („Službene novine FBiH“, broj: 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07)**
 - Uredba o obavljanju prethodnih radova istražnog karaktera na nacionalnim spomenicima ("Službene novine FBiH" broj: 36/08)
- IV. Zakon o građevinskom zemljištu („Službene novine FBiH“ broj: 25/03, 16/04 i 67/05).**

2.3.2. Zaštita okoliša

Ustavom Federacije BiH politika zaštite čovjekove okoline je u zajedničkoj nadležnosti Federacije BiH i kantona, međutim pri Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH postoji Odjel za zaštitu okoliša. Federalno ministarstvo za okoliš i turizam prenijelo je određene nadležnosti na kantonalni nivo, kao što je na primjer nadležnost za pitanja upravljanja otpadom na području svakog od 10 kantona.

Entiteti su 2003. godine usvojili *Akcionni plan zaštite okoliša za BiH* tzv. NEAP (National Environmental Action Plan). Cilj NEAP-a je identifikacija kratkoročnih i dugoročnih prioriteta aktivnosti i stvaranje osnove za pripremu dugoročne strategije zaštite okoliša u skladu sa privrednim i ekonomskim razvojem Bosne i Hercegovine i njenim društveno-političkim uređenjem.

S obzirom da se Bosna i Hercegovina opredijelila za proces stabilizacije i pridruživanja Europskoj uniji, a sektor okoliša je jedan od visokopozicioniranih prioriteta Europske unije (dalje EU) 2008. godine je usvojena **Strategija zaštite okoliša Federacije BiH** koja se sastoji od 4 komponente: **Federalna strategija zaštite prirode, Federalna strategija zaštite zraka, Federalna strategija upravljanja otpadom i Federalna strategija upravljanja vodama**. Zatim se pristupilo izradi ostale planske dokumentacije, nižeg ranga, ali je do sada na federalnom nivou iz sektora zaštite okoliša donesen jedino još **Federalni plan upravljanja otpadom za period 2012.-2017.**, tako da se može reći da su promjene u okviru zaštite životne sredine upravo kod sektora upravljanja otpadom doseglye jednu od najpozitivnijih promjena i prilagođavanje koje je BiH postigla u procesu približavanja pravnim stečevinama Europske unije (acquis communautaire).

Zakonska regulativa koja definira pitanja zaštite okoliša na federalnom nivou:

I. **Zakon o zaštiti okoliša („Službene novine FBiH“ broj: 33/03 i 38/09)**

- Pravilnik o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu („Službene novine FBiH“ broj: 19/04)
- Uputstvo o utvrđivanju dozvoljenih količina štetnih i opasnih materija na zemljištu i metode njihovog ispitivanja („Službene novine FBiH“ broj: 11/99)
- Pravilnik o sadržaju plana prilagođavanja upravljanja otpadom za postojeća postrojenja za tretman ili odlaganje otpada i aktivnostima koje poduzima nadležni organ („Službene novine FBiH“ broj: 9/05)
- Pravilnik o uvjetima i kriterijima koje moraju ispunjavati nosioci izrade Studije uticaja na okoliš i visini naknade i ostalih troškova nastalih u postupku procjene uticaja na okoliš („Službene novine FBiH“ broj: 68/05)
- Pravilnik o rokovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakona o zaštiti okoliša („Službene novine FBiH“ broj: 68/08)

- Pravilnik o uslovima za podnošenje zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za pogone i postrojenja koja imaju izdate dozvole prije stupanja na snagu Zakon o zaštiti okoliša („Službene novine FBiH“ broj: 68/05, 31/12)
 - Pravilnik o izradi godišnjih/polugodišnjih programa inspekcije zaštite okoliša („Službene novine FBiH“ broj: 68/05)
 - Pravilnik o registrima postrojenja i zagađivanjima („Službene novine FBiH“ broj: 82/07)
 - Pravilnik o eko-oznakama i upravljanju eko-oznakama („Službene novine FBiH“ broj: 92/07)
 - Pravilnik o donošenju najboljih raspoloživih tehnika kojima se postižu standardi kvaliteta okoliša („Službene novine FBiH“ broj: 92/07)
- II. Zakon o zaštiti prirode („Službene novine FBiH“ broj: 33/03)**
- Pravilnik o uspostavljanju i upravljanju informacijskim sistemom za zaštitu prirode i vršenje monitoringa („Službene novine FBiH“ broj: 46/05)
 - Pravilnik o novim mjerama za istraživanje ili očuvanje kako bi se spriječio značajan negativan uticaj na životinjske vrste namjernim hvatanjem ili ubijanjem („Službene novine FBiH“ broj: 65/06)
 - Pravilnik o sadržaju i načinu izrade plana upravljanja zaštićenim područjima („Službene novine FBiH“ broj: 46/05)
 - Pravilnik o uslovima pristupa zaštićenom području („Službene novine FBiH“ broj: 69/06)
 - Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra zaštićenih područja („Službene novine FBiH“ broj: 69/06)
 - Uredba Natura 2000-zaštićenih područja u Europi („Službene novine FBiH“ broj: 43/11)
- III. Zakon o zaštiti zraka („Službene novine FBiH“ broj: 33/03, 4/10)**
- Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“ broj: 9/14)
 - Pravilnik o monitoringu kvaliteta zraka („Službene novine FBiH“ broj: 12/05)
 - Pravilnik o načinu vršenja monitoringa kvaliteta i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine FBiH“ broj: 1/12)
 - Pravilnik o postepenom isključivanju supstanci koje oštećuju ozonski omotač („Službene novine FBiH“ broj: 39/05)
 - Pravilnik o uvjetima mjerenja i kontroli sadržaja sumpora u gorivu („Službene novine FBiH“ broj: 6/08)
 - Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija u zrak iz postrojenja za sagorijevanje („Službene novine FBiH“ broj: 3/13)
 - Pravilnik o načinu obračuna i plaćanja, te rokovima obračunavanja i plaćanja naknada za zagađivanje zraka („Službene novine FBiH“ broj: 14/11)

- Uredba o vrstama naknada i kriterijima za obračun naknada za zagađivače zraka („Službene novine FBiH“ broj: 66/11)
- Pravilnik o sadržaju, načinu i rokovima za uspostavljanje i vođenje registra obaveznika plaćanja naknade za zagađivanje zraka („Službene novine FBiH“ broj: 56/12)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“ broj: 12/05)

IV. Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine FBiH“ broj: 33/03 i 72/09)

- Uredba o naknadama za plastične kese tregerice („Službene novine FBiH“ broj: 9/14)
- Uredba o vrstama finansijskih garancija kojima se osigurava prekogranični transport opasnog otpada („Službene novine FBiH“ broj: 41/05)
- Uredba o finansijskim i drugim garancijama za pokrivanje troškova rizika od mogućih šteta, čišćenja i postupaka nakon zatvaranja odlagališta („Službene novine FBiH“ broj: 39/06)
- Uredba o selektivnom prikupljanju, pakovanju i označavanju otpada („Službene novine FBiH“ broj: 38/06)
- Uredba koja reguliše obavezu izvještavanja operatera i proizvođača otpada o sprovođenju programa nadzora, monitoringa i vođenja evidencije prema uvjetima iz dozvole („Službene novine FBiH“ broj: 31/06)
- Pravilnik o uslovima za prijenos obaveza upravljanja otpadom sa proizvođača i prodavača na operatere sistema za upravljanje otpada („Službene novine FBiH“ broj: 9/05)
- Pravilnik o kategorijama otpada sa listama („Službene novine FBiH“ broj: 9/05)
- Pravilnik o postupanju sa otpadom koji se ne nalazi na listi opasnog otpada ili čiji je sadržaj nepoznat („Službene novine FBiH“ broj: 9/05)
- Pravilnik o izdavanju dozvola za aktivnosti male privrede u upravljanju otpadom („Službene novine FBiH“ broj: 9/05)
- Pravilnik o sadržaju plana prilagođavanja otpadom za postojeća postrojenja za tretman ili odlaganje otpada i aktivnostima koje poduzima nadležni organ („Službene novine FBiH“ broj: 9/05)
- Pravilnik o obrascu, sadržaju i postupku obavještanja o važnim karakteristikama proizvoda i ambalaže od strane proizvođača („Službene novine FBiH“ broj: 6/08)
- Pravilnik o životinjskom otpadu i drugim neopasnim materijalima prirodnog porijekla koji se mogu koristiti u poljoprivredne svrhe („Službene novine FBiH“ broj: 8/08)
- Pravilnik o upravljanju medicinskim otpadom („Službene novine FBiH“ broj: 77/08)
- Pravilnik o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službene novine FBiH“ broj: 88/11, 28/13)
- Pravilnik o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda („Službene novine FBiH“ broj: 87/12)
- Pravilnik o emisiji isparljivih organskih jedinjenja („Službene novine FBiH“ broj: 12/05)

- Pravilnik o uslovima za rad postrojenja za spaljivanje otpada („Službene novine FBiH“ broj: 12/05,102/12)
- V. **Zakon o fondu za zaštitu okoliša („Službene novine FBiH“ broj: 33/03)**
- VI. **Zakon o prikupljanju, proizvodnji i prometu sekundarnih sirovina i otpadnih materijala („Službene novine FBiH“ broj: 35/98)**
- VII. **Zakon o zaštiti od jonizirajućih zračenja i radijacionoj sigurnosti FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 15/99)**
- VIII. **Zakon o vodama FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 70/06)**
- IX. **Zakon o Nacionalnom parku „Una“ („Službene novine FBiH“ broj: 44/08)**
- X. **Zakon o zaštiti od buke („Službene novine FBiH“ broj: 110/12)**
- XI. **Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“ broj: 39/03, 22/06 i 43/10)**

2.4. Institucionalni okvir - Kantonalni nivo

2.4.1. Građenje i prostorno planiranje

Osnovni cilj Ministarstva po ovom pitanju je postojanje prostorno uravnoteženih mreža općina, očuvanje bogatstva i raznolikosti prirodnih resursa i kulturno-historijskog naslijeđa i građenje u skladu sa tim.

Prostornim uređenjem nastoji se osigurati zaštita, privređivanje i upravljanje prostorom Unsko-sanskog kantona kao posebno vrijednim i ograničenim dobrom. Prostorno uređenje obuhvata mjere za ostvarivanje sistema prostornog uređenja, te izradu i provođenje dokumenata prostornog uređenja. Na ovaj način kreiraju se uslovi za društveni i privredni razvoj, zaštitu okoliša, racionalno korištenje prirodnih i istorijskih dobara zasnovano na principu integralnog pristupa planiranju prostora. Dokumentima prostornog uređenja određuje se svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora te mjerila i smjernice za uređenje i zaštitu prostora Kantona, a samim tim i općina/grada.

U daljnjem djelovanju, cilj Ministarstva je unapređenje informacija i podataka o prostoru, te pojačane aktivnosti u okolnostima koje proizlaze iz snažnog pritiska na najvrijednije prostore Kantona poput Nacionalnog parka UNA, koji nužno zahtijeva jačanje saradnje Ministarstva, Federalnog Ministarstva prostornog uređenja i općina/grada. Način ostvarenja ovog postavljenog cilja je ostvariv uz unapređenje dokumenata prostornog uređenja kantonalnog nivoa, učestvovanje u implementaciji Prostornog plana područja posebnih obilježja od značaja za Federaciju BiH „Sliv rijeke Une“ za period od 2007. do 2027. godine, te podrška pri izradi i nadzoru dokumenata prostornog uređenja na općinskom nivou.

Postojeća zakonska regulativa koja definiše ovu oblast i obaveze koje proističu iz istih su:

- I. **Zakon o prostornom uređenju i građenju („Službeni glasnik USK“ broj: 12/13)**
 - Uredba o građevinama i zahvatima od značaja za Unsko-sanski kanton i građevinama, djelatnostima i zahvatima koji mogu u znatnoj mjeri uticati na okoliš, život i zdravlje

ljudi, za koje lokacijsku informaciju, odnosno urbanističku saglasnost izdaje Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Unsko-sanskog kantona („Službeni glasnik USK“, broj: 3/16)

- Pravilnik o načinu formiranja i radu komisije za davanje stručne ocjene u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti („Službeni glasnik USK“, broj: 25/12)
 - Uredba o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju („Službeni glasnik USK“, broj: 3/13)
 - Pravilnik o građevinama za koje je potrebno izraditi izvedbeni projekt („Službeni glasnik USK“, broj: 15/13)
 - Uredba o vrsti, sadržaju, označavanju i čuvanju, reviziji i nostrifikaciji projektne dokumentacije („Službeni glasnik USK“, broj: 3/13)
 - Pravilnik o tehničkom pregledu građevine („Službeni glasnik USK“, broj: 18/12)
- II. Zakon o korištenju, upravljanju i održavanju zajedničkih dijelova i uređaja zgrada („Službeni glasnik USK“ broj: 32/12)**
- Pravilnik o uslovima za obavljanje poslova upravitelja i izboru prinudnog upravitelja („Službeni glasnik USK“, broj: 11/13)
 - Uputstvo o izradi obrasca „zapisnik o odlučivanju etažnih vlasnika prikupljanjem potpisa“(„Službeni glasnik USK“, broj: 10/13)
- III. Zakon o nadziđivanju zgrada, izgradnji potkrovnih stanova i stanova u zajedničkim dijelovima stambenih i stambeno - poslovnih zgrada („Službeni glasnik USK“ broj: 6/05)**
- IV. Zakon o osnivanju Kantonalnog Zavoda za prostorno uređenje i planiranje („Službeni glasnik USK“ broj: 23/12).**

2.4.2. Zaštita okoliša

Svojim aktivnostima do sada Ministarstvo je nastojalo stvoriti potrebne preduslove za sprječavanje, nadzor i postupanje u pravcu smanjenja zagađenja zraka, tla i vode. U periodu od posljednje dvije godine Ministarstvo je uložilo velike napore u stvaranju preduslova za smanjenje postojećeg i sprječavanje novog zagađenja okoliša kroz donošenje odgovarajućih zakona i njihovog provođenja:

- I. Zakon o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik USK“ broj: 4/11, 11/11 ,6/12, 13/12)**
- Strategija razvoja komunalnih djelatnosti Unsko-sanskog kantona 2014. - 2020.
 - Uputstvo o načinu vođenja evidencije o izvršenoj komunalnoj kontroli („Službeni glasnik USK“ broj: 11/11)
 - Pravilnik o uvjetima minimalne stručne i tehničke osposobljenosti subjekata koji mogu obavljati komunalne djelatnosti („Službeni glasnik USK“ broj: 11/14)
- II. Zakon o upravljanju otpadom („Službeni glasnik USK“ broj: 4/12, 8/14)**

- Uredba o finansijskim i drugim garancijama za pokrivanje troškova od mogućih šteta, sanacije i postupaka nakon zatvaranja deponije („Službeni glasnik USK“ broj: 23/12)
- Pravilnik o vođenju evidencije o otpadu („Službeni glasnik USK“ broj: 30/12)
- Pravilnik o načinu vođenja registra i sadržaja izvještaja i forme o otpadu („Službeni glasnik USK“ broj: 30/12)

III. **Zakon o zaštiti od buke („Službeni glasnik USK“ broj: 3/13).**

Pored navedenog Ministarstvo je donijelo i ostalu podzakonsku regulativu sa svrhom unapređenja stanja u okolišu:

- Pravilnik o izdavanju okolinske dozvole za pogone i postrojenja i druge planirane aktivnosti koje mogu značajno uticati na okoliš („Službeni glasnik USK“ broj: 18/07, 5/18)
- Odluka o obaveznom unosu podataka i redovnom izvještavanju krajnjih korisnika o potrošnji energije i vode u javnim objektima USK („Službeni glasnik USK“ broj: 18/14, 2/15)
- Vodič za izradu Plana upravljanja medicinskim otpadom
- Vodič Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša u postupku ostvarenja prava na pristup informacijama.

Posebni napor Ministarstva su uloženi u uređenje oblasti upravljanja otpadom. Upravljanje otpadom predstavlja jedan od važnijih činilaca zaštite okoliša, a time i održivog razvoja neke općine, te zbog toga predstavlja ključni problem koji se mora ubrzano rješavati. Nekontrolirano, neadekvatno i nelegalno odlaganje otpada predstavlja stalnu prijetnju zagađenju vode, tla i zraka, a time i rizik za zdravlje ljudi i životinja. Poseban problem predstavljaju nelegalne divlje deponije koje se nalaze na području svih općina Unsko - sanskog kantona. Održivo upravljanje otpadom predstavlja jedno od glavnih pitanja zaštite životne sredine i održivog razvoja za područje Unsko - sanskog kantona koje obuhvata i druge sektore razvoja kao što su turizam, mala i srednja preduzeća kroz uključivanje privatnog sektora u upravljanje otpadom kroz proširivanje vrste usluga u okviru prikupljanja komunalnog otpada na učinkovit i odgovoran način, zdravstvo i slično. Unapređenje ovog sektora dodatno se poboljšalo nakon usvajanja kantonalnog Zakona o javno - privatnom partnerstvu („Službeni glasnik USK“ broj: 19/12).

2.5. Strateško - planska dokumentacija

2.5.1. Građenje i prostorno planiranje

Na prostoru Federacije BiH u toku je izrada **Prostornog plana za period 2008.-2028. godinu**, kojim će se odrediti dugoročni ciljevi i mjere prostornog razvoja u skladu sa planiranim ukupnim privrednim, društvenim i historijskim razvojem od značaja za Federaciju. Ovaj plan će sadržavati i politiku korištenja zemljišta i usmjeravanja razvoja funkcija i djelatnosti na teritoriji Federacije. Predstavnički dom Parlamenta F BiH je u julu 2014. godine usvojio

Prijedlog Prostornog plana F BiH za razdoblje od 2008. do 2028. godine, a Dom naroda Parlamenta F BiH nije razmatrao prijedlog tog Plana.

Za područje Unsko-sanskog kantona je važno i usvajanje **Prostornog plana područja posebnih obilježja od značaja za Federaciju BiH „Sliv rijeke Une” za period 2007. do 2027. godina**. Naime, ovim dokumentom se određuje svrsishodno organiziranje, korištenje i namjena zemljišta, te mjere i smjernice za zaštitu prostora u granicama obuhvata Plana. Među općim ciljevima ovog Prostornog plana su primjena Europskih vrijednosti (potpisane i ratificirane konvencije, povelje i dr.) s regionalnim autohtonim specifičnostima koje karakterišu Planom obuhvaćeno područje, a odnose se na ljudska prava, kvalitetnu okolinu, dostupnost materijalnih sredstava i stvaranje visokokvalitetnog ekološkog ambijenta. Riječ je o održivosti i odgovornosti prema budućim generacijama kroz provođenje politike racionalnog korištenja prostora i zaštite okoliša, očuvanje prirodnih, kulturno-historijskih i turističko-rekreacijskih vrijednosti, i dr. Površina obuhvata ovog Plana iznosi 34 903 ha, odnosno 349,0 km². Na tom prostoru su obuhvaćeni dijelovi Grada Bihaća, te općina Drvara i Bosanskog Petrovca.

Za područje Unsko-sanskog kantona još nije donesen **Prostorni plan**. Naime, prva Odluka o pristupanju izradi prostornog plana Unsko-sanskog kantona od strane Skupština Unsko-sanskog kantona donesena je 1999. godine. Međutim, kako je procedura izrade istoga trajala duže od planirane, zatim nemogućnosti usklađivanja istoga u skladu sa zahtjevima Skupštine Unsko-sanskog kantona, te na kraju izmjene metodologije izrade prostorno-planske dokumentacije na nivou Federacije BiH koja je propisana Uredbom o jedinstvenoj metodologiji za izradu planskih dokumenata („Službene novine FBiH”, broj: 63/04, 50/07 i 84/10), odnosno sa novim planovima i studijama na nivou Federacije BiH i EU, Ministarstvo je pripremlilo novu Odluku o pristupanju izradi Prostornog plana za period od 2012. do 2032. godine, a staru stavilo van snage.

Nova Odluka o pristupanju izradi **Prostornog plana za period od 2012. do 2032. godine** donijeta je u decembru 2011. godine. Nakon toga Ministarstvo je pristupilo pokretanju postupka izbora Nosioca izrade Prostornog plana Kantona shodno odredbama Zakonu o javnim nabavkama BiH, te je potpisan Ugovor sa Nosiocem izrade Prostornog plana Kantona „IPSA INSTITUT” d.o.o. Sarajevo. Krajem 2013. godine usvojene su *Smjernice prostornog razvoja Unsko-sanskog kantona*, koje su bile osnova za izradu Prostorne osnove Prostornog plana Unsko-sanskog kantona, a zatim i Prostorna osnova čiji je sastavni dio Studija ranjivosti prostora Unsko-sanskog kantona. Prostorna osnova Prostornog plana Unsko-sanskog kantona od strane Skupštine Unsko-sanskog kantona usvojena je u junu 2015. godine. U toku je proces izrade studijske dokumentacije za potrebe izrade II faze Prostornog plana Unsko-sanskog kantona, tj. izrade prednacrt, nacrt i prijedloga Prostornog plana.

2.5.2. Zaštita okoliša

Od strateško - planske dokumentacije iz oblasti zaštite okoliša na nivou Federacije BiH donesena je:

Strategija zaštite okoliša Federacije BiH 2008.-2018. čiji je sastavni dio:

- *Federalna strategija zaštite prirode,*
- *Federalna strategija zaštite zraka,*
- *Federalna strategija upravljanja otpadom i*
- *Federalna strategija zaštite i upravljanja vodama.*

Federalni plan upravljanja otpadom za period 2012. - 2017. Kao jedini planski dokument na federalnom nivou.

Međutim, to nije bilo prepreka da Ministarstvo pristupi izradi brojne strateško - planske dokumentacije za Unsko-sanski kanton, dokumentacije koja je bila polazna osnova za definiranje stanja u sektoru zaštite okoliša, te na osnovu kojih bi se poduzimale aktivnosti kako bi se postojeće stanje u ovom sektoru unaprijedilo.

Potrebno je istaći da sistem kontinuiranog i sistematskog praćenja stanja okolišnih komponenti na području Unsko-sanskog kantona još uvijek nije uspostavljen. Podaci o stanju pojedinih okolišnih komponenti postoje, ali njihovo korištenje je otežano, jer se mjerenja ne provode kontinuirano i sistematski. Poređenje podataka je otežano, jer metodologija praćenja i mjerenja nije usklađena s metodologijom Europskog ureda za statistiku (Eurostat). Mjerne stanice za praćenje kvalitete zraka ne postoje. Za područje svake lokalne zajednice uspostavljene su zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće, ali se ne provode ostale mjere zaštite kvalitete površinskih i podzemnih voda. Ocjena kvalitete pojedinih komponenti okoliša donosi na osnovu procjena. Kako bi unaprijedilo postojeće stanje Ministarstvo je donijelo veći broj strateško-planskih dokumenata.

Strategija razvoja komunalnih djelatnosti Unsko-sanskog kantona sastavni je dio Strategije razvoja Unsko-sanskog kantona 2014. - 2020., obaveza izrade proizašla je iz Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik USK“ broj: 4/11, 11/11, 6/12 i 13/12). Svrha Strategije razvoja komunalnih djelatnosti Unsko-sanskog kantona je obezbijediti uslove da se uvede kontinuirano planiranje upravljanja okolišem, te uvesti prihvatljive sisteme upravljanja otpadom, vodama i uopće komunalnom infrastrukturuom da bi se očuvalo zemljište, voda i zrak, te raznovrsnost biljnih i životinjskih vrsta koji su razvojni resurs Unsko-sanskog kantona.

Plan upravljanja otpadom Unsko - sanskog kantona za period 2014-2019. donesen je sredinom 2014. godine. Upravljanje otpadom prepoznat je kao problem zaštite okoliša koji je zahtijevao prioritarno rješavanje i jedno je od najzahtjevnijih područja u smislu usklađivanja sa standardima Europske unije. Radi se o provedbenom planskom dokumentu kojim se uređuju uslovi za planiranje upravljanja otpadom na području kantona i lokalnih zajednica u sastavu kantona. Opći cilj ovog dokumenta je doprinos zaštiti okoliša i poboljšanje kvalitete vode i promocija poticanju održivog korištenja resursa kroz uspostavu integralnog sistema upravljanja otpadom, te tako minimizirati rizik po javno zdravlje stanovnika Unsko - sanskog

kantona. Shodno zakonskoj odredbi isti se dokument donosi i na lokalnom nivou, međutim do danas je Plan upravljanja otpadom donio još jedino Grad Bihać, dok su općine Cazin i Ključ u procesu izrade.

Plan zaštite okoliša Unsko - saskog kantona za period 2014.-2019. usvojen je sredinom 2015. godine. Kao i u mnogim drugim kantonima u Bosni i Hercegovini, pitanje okoliša u Unsko-sanskom kantonu postalo je prioritet u programu rada kantonalne uprave i svih lokalnih uprava. Postoji snažna politička volja za rješavanje problema nezadovoljavajućeg stanja okoliša na međuopćinskom nivou, odnosno, uz učešće svih lokalnih zajednica i podršku kantonalnih institucija. Ovakav pristup predstavlja važan preduslov za razvoj održivih rješenja. Plan zaštite okoliša Unsko-sanskog kantona 2014. - 2019. predstavlja provedbeni planski dokument kojim je uređen sektor okoliša Unsko-sanskog kantona, odnosno koji će dati uslove i smjernice za razvoj sektora okoliša, u skladu sa načelima održivog razvoja. Shodno zakonskim odredbama lokalne zajednice nemaju obavezu izrade svojih planova zaštite okoliša, te se prilikom izrade kantonalnog plana nastojalo maksimalno uključiti i lokalne zajednice kao i ostale zainteresirane strane poput javnog i privatnog sektora, nevladine organizacije i drugi.

Studija o energetskej efikasnosti javnih objekata Unsko-sanskog kantona je dokument čija je svrha bila da utvrdi stvarno stanje energetske efikasnosti objekata, te potrošnju energije u javnim objektima od kantonalnog značaja, sa prikazom potrebnih mjera energetske efikasnosti, koje uključuju procjenu iznosa potrebnog ulaganja u provedbu predloženih mjera energetske efikasnosti i očekivane iznose uštede energije s rokovima povratka novčanih ulaganja i prijedlozima financiranja istih.

Plan energetske efikasnosti u javnim objektima Unsko-sanskog kantona za period 2015. - 2017. donesen je nakon što je urađena Studija o energetskej efikasnosti javnih objekata Unsko-sanskog kantona, a sa svrhom kreiranja pravnih, institucionalnih i ekonomskih uslova za intenzivnije korištenje mjera energetske efikasnosti na području kantona, te kako bi se na odgovarajući način postiglo upravljanje energijom, odnosno poticanje primjene načela energetske efikasnosti u objektima koji su u posjedu Unsko-sanskog kantona. Nakon donošenja ove studijsko-planske dokumentacije izvršena je obuka korisnika javnog sektora za praćenje potrošnje energije i vode u objektima javnog sektora putem internetske aplikacije EMIS, koju je završilo cca. 400 predstavnika javnog sektora. Kako bi se cijeli proces energetske efikasnosti institucionalizirao, Vlada Unsko-sanskog kantona na prijedlog Ministarstva donijela je *Odluku o obaveznom unosu podataka i redovnom izvještavanju krajnjih korisnika o potrošnji energije i vode u javnim objektima Unsko - saskog kantona*, čime je dodatno propisana obaveza kontinuiranog praćenja cijelog procesa jer je istom određeno da su svi predstavnici javnih kantonalnih institucija obavezni redovno, na mjesečnoj bazi, unositi podatke o potrošenim energentima i vodi, najkasnije do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec.

Studija stanja okoliša Unsko-sanskog kantona urađena je sa ciljem unapređenja stanja okoliša i stvaranja potrebnih uslova za očuvanje i zaštitu prirode u Unsko-sanskom kantonu. Radi se o dokumentu koji tzv. zelenom tehnologijom poznatom pod nazivom „ekoremedijacija“ ima za svrhu pružiti alternativna rješenja u sanaciji ekoloških problema. U sklopu ove Studije za svih osam lokalnih zajednica Unsko-sanskog kantona urađeni su idejni projekti za rješavanje prioritetnih okolišnih problema bilo da se radi o prečišćavanju otpadnih voda, sanaciji klizišta, sanaciji deponije, zaštiti izvorišta pitke vode, zaštiti od poplava ili zbrinjavanju mulja iz uređaja za prečišćavanje otpadnih voda.

Procedura izrade ostale planske dokumentacije poput kantonalnog plana zaštite kvaliteta zraka, a i ostalih koji proističu kao obaveza iz zakona će biti pokrenuta u 2016. godini.

2.6. Značajniji projekti Ministarstva

U dosadašnjem periodu Ministarstvo je učestvovalo u provođenju više projekata, koji su za cilj uglavnom imali unapređenje stanja u oblasti zaštite okoliša. Isto tako, pored vlastitih projekata koje je implementiralo, sufinancirani su brojni projekti lokalnih zajednica, javnih preduzeća i ustanova, privrednih društava, nevladinih organizacija sa ekološkim predznakom i fizičkih lica sa područja Unsko - sanskog kantona. Ministarstvo je isto tako bilo i partner i korisnik na projektima koji su financirali domaći i međunarodni donatori poput Fonda za zaštitu okoliša Federacije BiH, Federalnog ministarstva prostornog uređenja, UNDP BiH, Europske unije, Švicarske agencije za saradnju i razvoj, Centra za međunarodni razvoj i saradnju i drugi.

Projekti koji su implementirani od strane Ministarstva su brojni, a odnosili su se na poboljšanje energijske efikasnosti, izradu projektno - tehničke dokumentacije za projekte vezane za zaštitu okoliša, jačanje ekološke kulture građana i posebno projekti koji se odnose na unapređenje procesa upravljanja otpadom i pojedinih vrsta otpada kao što su medicinski otpad, električni i elektronski otpad, ambalažni otpad, bio-otpad, jačanje tehničkih kapaciteta komunalnih preduzeća i drugi projekti koji se odnose na očuvanje, zaštitu, obnovu i poboljšanje svih komponenti okoliša kao što su zrak, voda i tlo.

Spomenućemo nekoliko značajnijih projekata Ministarstva:

2.6.1. Građenje i prostorno planiranje

1. Izrada Prostornog plana Unsko-sanskog kantona za period od 2012. do 2032.

Prostornim planom se želi osigurati zaštita prostora u skladu sa principima održivog razvoja, zaštita integralnih vrijednosti prostora i zaštita i unaprijeđenje stanja okoliša, usaglašenost interesa korisnika prostora i prioriteta djelovanja od značaja za Unsko-sanski kanton, usaglašenost planskih dokumenata Unsko-sanskog kantona sa ostalim kantonima, usaglašenost planskih dokumenata Kantona sa planskim dokumentima Federacije BiH, Republike Srpske, Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, te s planskim dokumentima susjednih

država. Također se želi osigurati i javnost i slobodan pristup podacima i dokumentima značajnim za planiranje, te uspostavljanje sistema informisanja o prostoru iz nadležnosti Kantona, u svrhu planiranja i korištenja zemljišta Unsko-sanskog kantona i zaštite prostora Unsko-sanskog kantona. U toku je proces izrade studijske dokumentacije za potrebe izrade II faze Prostornog plana Unsko-sanskog kantona, tj. izrade prednacrt, nacrt i prijedloga Prostornog plana. Očekuje se izrada Prijedloga Plana u toku 2016. godine.

2. Projektni Modul

Projekat podrazumijeva jedinstven pristup informacijama praćen bazom podataka svih projekata koji se implementiraju na općinskim nivoima. Baza podataka ima dva segmenta, projekte koji su kandidirani i projekti koji se implementiraju, a obuhvataju projekte po svim sektorima, poput turizma, obrazovanja, infrastrukture, kulture, sporta, privrede, ekologije i slično. Radi se o standardnoj bazi podataka koja predstavlja integralni dio kantonalne baze podataka Ministarstva. Osnovni cilj je uspostaviti jedinstven protok informacija na kantonalnom i općinskom nivou na osnovu definisanog metodološkog pristupa prilikom prikupljanja, unosa, ažuriranja i distribuiranja podataka i informacija. Projekat je financiran od strane Ministarstva.

2.6.2. Zaštita okoliša

1. Dobra uprava u oblasti voda i okolišne sanitacije „GOV - WADE“

U decembru 2008. godine potpisan je Sporazum između Švicarske agencije za saradnju i razvoj (SDC) sa jedne strane i Vlade Unsko-sanskog kantona, Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša i Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva sa druge strane, sa ciljem povećanja kapaciteta vlasti i civilnog društva za unapređenje dobre uprave i upravljanja u oblasti voda i zaštite okoliša na općinskom i kantonalnom nivou i osiguranjem zalaganja za bolje okruženje na višim nivoima. Segment u kojem je uključeno Ministarstvo je upravljanje otpadom i komunalne djelatnosti, a jedna od značajnijih aktivnosti je bila donošenje Zakona o upravljanju otpadom i Zakona o komunalnim djelatnostima, te institucionalno jačanje kapaciteta Ministarstva. Iz projekta GOV-WADE nastala je inicijativa za pokretanje MEG projekta (projekat okolišnog i ekonomskog upravljanja) u oblasti lokalnog razvoja u Bosni i Hercegovini koju finansira Vlada Švicarske. Ovaj projekat je započeo krajem 2015. godine, predviđen je da se realizira u narednih 12 godina, te da Ministarstvo bude korisnik istoga.

2. Projekat uspostave Regionalnog centra za upravljanje otpadom USK-regiju Bihać

Implementacija ovog projekta intenzivirana je 2011. godine kada su realizirane brojne aktivnosti u toku 2011., 2012. 2013. i 2014. godine koje su između ostalog rezultirale donošenjem Zakona o upravljanju otpadom Unsko-sanskog kantona, transformacijom preduzeća „US REG-DEP“ u javno preduzeće koje sada posluje pod novim nazivom Javno preduzeće Centar upravljanja otpadom „REG DEP“ d.o.o. Bihać, koje je postalo zajednički regionalni operater za upravljanje otpadom, potpisivanjem Međuopćinskog Sporazuma o

zajedničkom upravljanju otpadom na području Unsko-sanskog kantona i brojnih drugih značajnih aktivnosti, a krajnji cilj svih navedenih je uspostava integralnog sistema upravljanja otpadom na području Unsko-sanskog kantona-regije Bihać u okviru kojega treba biti uspostavljen Regionalni centar za upravljanje otpadom. U okviru ovog projekta izrađena je Studija izvodljivosti za odabir regionalnih sanitarnih deponija u BiH čiji je ugovaratelj bila Delegacija Europske Komisije u BiH, a sekundarni korisnici projekta su ministarstva na entitetskom nivou zadužena za okoliš, odnosno Ministarstvo okoliša i turizma Federacije BiH. Ovaj projekt Europske unije je među prvim mjerama koje je Bosna i Hercegovina poduzela s ciljem usklađivanja sa pravnom stečevinom EU na području upravljanja otpadom. U okviru ovog projekta za područje Unsko-sanskog kantona izrađena je Studija izvodljivosti za regionalnu sanitarnu deponiju Unsko-sanskog kantona - regija Bihać, koja obuhvata opširnu analizu svih aspekata razvoja regionalne sanitarne deponije na predloženoj lokaciji, uključujući prognozu stvaranja otpada, tlocrt lokacije, optimizaciju upravljanja procjednim vodama i plinom sa deponije, optimizaciju prevoza na deponiju preko pretovarnih stanica, troškove, financijske i ekonomske analize, plan nabave itd. Ukupna vrijednost projekta na nivou Bosne i Hercegovine je 994.950 EUR. Uz ovaj dokument izrađen je Dodatak Studije izvodljivosti za Regionalnu sanitarnu deponiju Unsko-sanski kanton- regija Bihać koja je financirana od strane Ministarstva koja sa dokumentom Studija izvodljivosti za regionalnu sanitarnu deponiju Unsko-sanskog kantona - regija Bihać čini jedinstvenu cjelinu.

U 2014. godini nakon brojnih sastanaka, prezentacija, tri studijske posjete na temu upravljanja otpadom, od strane Općinskog vijeća Bihać i Vlade i Skupštine Unsko-sanskog kantona donesene su Odluka o usvajanju Studije izvodljivosti sa dodatkom Studije izvodljivosti za Regionalnu sanitarnu deponiju Unsko-sanskog kantona - regija Bihać i Odluka o prihvatanju lokacije za Regionalnu sanitarnu deponiju Unsko-sanskog kantona - regija Bihać. Svrha donošenja ove dvije Odluke je omogućivanje nastavka projekta uspostave Regionalnog centra za upravljanje otpadom Unsko-sanski kanton - regija Bihać, odnosno daljeg procesa pronalaženja financijskih sredstava i realizacije neophodnih aktivnosti kako bi se isti stavio u funkciju. Potrebno je istaći da nakon što je od strane Skupštine Unsko-sanskog kantona donesena Odluka o prihvatanju lokacije za Regionalnu sanitarnu deponiju Unsko-sanskog kantona - regija Bihać da je proces uspostave iste preuzelo da vodi Javno preduzeće Centar upravljanja otpadom „REG DEP“ d.o.o. Bihać, sa učešćem Unsko-sanskog kantona 5% u osnivačkom ulogu preduzeća.

3. Implementacija kantonalnih okolišnih zakona

U sklopu redovnog praćenja implementacije Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik USK“ broj: 4/11, 11/11, 6/12 i 13/12) i Zakona o upravljanju otpadom („Službeni glasnik USK“ broj: 4/12 i 8/14) na području Unsko-sanskog kantona u svrhu što boljeg praćenja implementacije ovih zakona od strane Ministarstva na godišnjem nivou vrši se analiza implementacije predmetnih zakona na lokalnom i kantonalnom nivou. Ministarstvo je u saradnji sa Resursnim centrom za vode i okoliš Una Consultingom iz Bihaća do 2016.

godine održalo ukupno šest radionica kako bi se predstavili rezultati predmetne analize. Radionicama pored organizatora prisustvuju i predstavnici Kantonalne uprave za inspeksijske poslove, lokalnih zajednica, javnih komunalnih i vodovodnih preduzeća Unsko-sanskog kantona. Projekat se u kontinuitetu provodi svake godine.

4. Implementacija namjenskih sredstava iz ekoloških naknada

Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Unsko-sanskog kantona od 2012. godine implementira sredstva iz tzv. ekoloških naknada. Radi se o sredstavima koja se uplaćuju kao naknada od pravnih i fizičkih osoba zagađivača i korisnika okoliša pri registraciji motornih vozila. Ova sredstva prikupljaju se u Fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH i zatim raspoređuju između Federacije i Kantona u odnosu: Federacija BiH 30% - Kanton 70%. Zakonom o fondu za zaštitu okoliša Federacije BiH regulirano je da se sredstva prikupljena od ovih prihoda moraju vratiti u financiranje zaštite okoliša. Shodno navedenom Vlada Unsko -sanskog kantona donosi Odluku o utvrđivanju uslova, kriterija i postupka za raspodjelu namjenskih sredstava iz ekoloških naknada i Program raspodjele namjenskih sredstava kojima su definisani iznosi financiranja, uslovi i dinamika pod kojima se sredstva dodjeljuju pravnim i fizičkim licima sa područja Unsko- sanskog kantona. Prema istim kriterijima osnovni princip pri utvrđivanju ukupne visine sredstava koja se dodjeljuju pojedinim općinama su podaci o ukupnom broju registriranih vozila na području svake općine, u skladu sa podacima Ministarstva unutrašnjih poslova za prethodnu kalendarsku godinu. Radi se o projektima koji trebaju unaprijediti sektor okoliša i doprinijeti zaštiti čovjekove okoline. Prema navedenom od 2012. do 2015. godine Ministarstvo je implementiralo sredstva u iznosu od 4.240.950 KM od čega iznos od 1.382.097 KM kao vlastite projekte sa ciljem ispunjenja prije svega zakonskih obaveza, te stvaranja boljih pretpostavki za ispunjenje zakonskih obaveza lokalnih zajednica i mogućnosti apliciranja za sredstava domaćih i stranih donatora. Preostali iznos od 2.858.853 KM implementirana su putem javnih poziva i obavještenja na koji su mogli aplicirati lokalne zajednice, javna preduzeća i ustanove, privatna preduzeća, nevladine organizacije i fizička lica. Projekat se u kontinuitetu provodi svake godine.

5. Preliminarni energetske pregled i pilot projekti utopljanja objekata na području Unsko-sanskog kantona

Ministarstvo je u saradnji sa Razvojnim programom Ujedinjenih nacija u BiH (UNDP) 2012. godine pripremio projekat pod nazivom „Preliminarni energetske pregled i pilot projekti utopljanja objekata u posjedu Unsko-sanskog kantona“ koji je za cilj imao kreiranje pravnih, institucionalnih i ekonomskih uslova za intenzivnije korištenje mjera energijske efikasnosti, kako bi se na odgovarajući način postiglo upravljanje energijom, odnosno, poticanje primjene načela energijske efikasnosti u objektima koji su u posjedu Unsko-sanskog kantona. U tu svrhu provedeno je niz aktivnosti, a neke od njih bile su izrađena i od strane Vlade Unsko-sanskog kantona usvojena “Studija o energetske efikasnosti javnih objekata Unsko-sanskog kantona“ i „Plan energetske efikasnosti u javnim objektima Unsko-

sanskog kantona za period 2015. - 2017.“ . Nakon toga izvršena je obuka korisnika javnog sektora za praćenje potrošnje energije i vode u objektima javnog sektora putem internetske aplikacije EMIS, koju je završilo preko 400 predstavnika javnog sektora. Kako bi se cijeli proces energijske efikasnosti institucionalizirao, Vlada Unsko-sanskog kantona donijela je Odluku o obaveznom unosu podataka i redovnom izvještavanju krajnjih korisnika o potrošnji energije i vode u javnim objektima Unsko - sanskog kantona, čime je dodatno propisana obaveza kontinuiranog praćenja cijelog procesa jer je istom određeno da su svi predstavnici javnih kantonalnih institucija obavezni redovno, na mjesečnoj bazi, unositi podatke o potrošenim energentima i vodi, najkasnije do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec. Nadalje, zajedno sa UNDP-om za 15 objekata urađeni su detaljni energetske pregledi i to za: odgojno-obrazovne i zdravstvene ustanove i policijske uprave. Na osnovu detaljnog energetskog pregleda stvorena je mogućnost da ove javne kantonalne institucije i ustanove svoje objekte mogu kandidirati na programe finansiranja za izvođenje mjera energijske efikasnosti definisane detaljnim energijskim pregledom, kao projekte kod kantonalnih i entitetskih vlasti, kao i kod domaćih i međunarodnih finansijskih institucija i fondova.

Ministarstvo je u svrhu implementacije gore navedene studijsko-planske dokumentacije zajedno sa predstavnicima UNDP BiH, potpisalo Sporazum u aprilu 2015. godine čime je pokrenut proces investiranja u energijsku efikasnost primjenom mjera energijske efikasnosti u objektima u posjedu Unsko-sanskog kantona na način da je shodno kriterijima odabrano 6 objekata za ulaganje. Ukupna vrijednost ulaganja po Sporazumima je 1.000.000,00 KM a isti zajednički financiraju UNDP u vrijednosti 50%, Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Unsko-sanskog kantona 25% i općine Unsko-sanskog kantona 25%. Isti je implementiran.

Zatim, Ministarstvo je u julu 2015. godine na osnovu javnog poziva objavljenog od strane Federalnog ministarstva prostornog uređenja apliciralo za dodjelu sredstava sa projektom „Energetska efikasnost u objektima Vlade Unsko-sanskog kantona“. Na osnovu odobrene aplikacije u septembru 2015. godine između Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša i Federalnog ministarstva prostornog uređenja, potpisan je Ugovor o dodjeli grant sredstava za implementaciju projekta u vrijednosti 50.000,00 KM.

U oktobru 2015. godine potpisan je novi Sporazum o sufinansiranju između UNDP i Ministarstva u svrhu implementacije projekta pod nazivom „Energetska efikasnost u objektima Vlade Unsko-sanskog kantona“. Ukupna vrijednost projekta je 359.000 KM, od čega je Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša ranije (u septembru 2015. godine) potpisivanjem Ugovora obezbijedilo donatorska sredstva od strane Federalnog ministarstva prostornog uređenja u iznosu 50.000 KM, zatim 50.000 KM doznačenim sredstvima od Ministarstva unutrašnjih poslova, a dio sredstava Ministarstvo je obezbijedilo iz ekoloških naknada. Iznos od 188.726 KM sufinansirao je UNDP od čega je 98.726 KM iz projekta ILDP, a razlika sredstava od 90.000 KM su tekuća sredstva UNDP-a.

Odobrena sredstva su se koristila za primjenu mjera energijske efikasnosti u zgradi Vlade Unsko-sanskog kantona i zgradi Ministarstva unutrašnjih poslova. Konkretno, projekat je rezultirao zamjenom stolarije u obje zgrade, nove fasade i krova na zgradi Ministarstva unutrašnjih poslova kao i izolacije cijevi toplovoda prema tri objekta Vlade Unsko-sanskog kantona.

Kako bi se nastavio proces utopljanja objekata u vlasništvu ili posjedu Unsko-sanskog kantona krajem decembra 2015. godine između Ministarstva i UNDP-a potpisan je Sporazum o sufinanciranju za izradu 10 dodatnih detaljnih energijskih pregleda. Radi se o nastavku ranije pokrenutih aktivnosti od strane Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Unsko - sanskog kantona čija je svrha implementacija Plana energetske efikasnosti u javnim objektima Unsko-sanskog kantona 2015. - 2017. Ukupna vrijednost potpisanog Sporazuma o sufinanciranju je 52.500,00 KM, a okončanje istoga očekuje se krajem marta 2016. godine. U narednom periodu planira se nastavak projekta primjena mjera energijske efikasnosti na objektima u vlasništvu ili posjedu Unsko-sanskog kantona.

6. Ekoremedijacija u cilju zaštite okoliša i razvoja Unsko-sanskog kantona

Početak novembra 2013. godine potpisan je donatorski Sporazum sa Centrom za međunarodnu saradnju i razvoj u ime Republike Slovenije o dodjeli sredstava za implementaciju projekta „Ekoremedijacija u cilju zaštite okoliša i razvoja Unsko-sanskog kantona“. Ministarstvo je 2012. godine apliciralo prema Slovenskoj vladi sa ovim projektom čija je ukupna vrijednost 200.000 eura. Projekat „Ekoremedijacija u cilju zaštite okoliša i razvoja Unsko-sanskog kantona“ ima za cilj poboljšanje stanja u okolišu i stvaranje potrebnih uslova za očuvanje i zaštitu prirode u Unsko-sanskom kantonu pomoću tzv. zelene tehnologije nazvane ekoremedijacija. Projekat je doprinio jačanju kapaciteta kantonalnih vlasti u upravljanju okolišem, jačanju saradnje između kantonalnih vlasti i drugih partnera na području zaštite okoliša uz poticanje istih da budu odgovorni prema okolišu, te ujedno podigao svijest i odgovornost javnosti o potrebi zaštiti okoliša. U okviru projekta provedene su brojne aktivnosti kao što su izrađena *Studija stanja okoliša na području Unsko-sanskog kantona*, zatim obavljeni terenski sastanci u Gradu Bihaću i općinama Unsko - sanskog kantona sa svrhom upoznavanja sa konkretnim ekološkim problemima u svakoj od osam lokalnih jedinica, te izrađen dokument pod nazivom *Prijedlog ekoremedijacijskih mjera za zaštitu i sanaciju okoliša na području Unsko-sanskog kantona*. Jedna od značajnijih aktivnosti projekta bila je izgradnja edukacijskog bioprečištača pri Univerzitetu u Bihaću, odnosno na području Biotehničkog fakulteta u Bihaću, koji će pored praktičnog imati i eksperimentalni karakter, jer će se u njega pored komunalnih ispuštati i toksične laboratorijske vode, te zatim na naučnoj i edukativnoj osnovi od strane nastavnika i studenata pratiti stanje parametara. Vezano za održivost projekta održan je seminar na temu *Integracije „ekoremedijacije“ u obrazovanju* za predstavnike obrazovnih institucija i ustanova u Unsko-sanskom kantonu. U decembru 2014. godine prikazivanjem 10 - minutnog video snimka o projektu u cjelini i dodjelom *Idejnih projekata za konkretne ekološke probleme* koji se mogu riješiti zelenom

tehnologijom „ekoremedijacijom“, predstavnicima svih osam lokalnih zajednica Unsko-sanskog kantona, Ministarstvo je uspješno završilo i posljednju aktivnost projekta. Sa ovim Idejnim projektima Grad Bihać i općine Unsko-sanskog kantona, kao i ostale zainteresirane strane moći će aplicirati kod domaćih i međunarodnih donatora ili financijskih institucija za obezbjeđenje financijskih sredstava po pitanju rješavanja istih, odnosno nekoliko idejnih projekata već je upućeno na razmatranje za sufinanciranje i povratna informacija se očekuje u 2016. godini. Idejni projekti koji su urađeni u sklopu projekta su:

- **Grad Bihać:** Zbrinjavanje i obrada mulja iz uređaja za prečišćavanje otpadnih voda,
- **Općina Bosanska Krupa:** Zbrinjavanje i prečišćavanje komunalnih otpadnih voda iz naselja Arapuša,
- **Općina Bosanski Petrovac:** Zbrinjavanje i prečišćavanje komunalnih otpadnih voda iz naselja Krnjeuša,
- **Općina Bužim:** Sanacija klizišta Elkasova Rijeka,
- **Općina Cazin:** Zaštita izvorišta vode za piće Ljubijankići,
- **Općina Ključ:** Zbrinjavanje i prečišćavanje komunalnih otpadnih voda iz mjesne zajednice Velagići (naselje Donji Vojići),
- **Općina Sanski Most:** Zaštita od poplava Sanskog Mosta i
- **Općina Velika Kladuša:** Sanacija nesantitarne deponije „Radića Most“.

Iznos doniranih sredstava po potpisanom donatorskom Sporazumu iznose 120.000 eura, a razliku od 80.000 eura Ministarstvo je obezbijedilo od strane Fonda za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine. Dalja implementacija projekta očekuje se putem realizacije urađenih idejnih projekata, od čega je za 2016. godinu već jedan projekat odobren za sufinanciranje.

7. Kampanja uključivanja javnosti u proces upravljanja otpadom

Implementacija projekta realizirana je u toku 2012. i 2014. godine. Cilj projekta bio je kroz veću uključenost građana doprinijeti učinkovitom, okolišu prihvatljivom, dobro prihvaćenom i podržanom regionalnom sistemu održivog integriranog upravljanja otpadom na području općina Unsko-sanskog kantona i općine Drvar. Projekat se implementirao kroz provođenje više aktivnosti: održavanje obuka za sve NVO-e iz sektora okoliša koje su bile uključene u projekat sa ciljem njihovog boljeg poznavanja sa upravljanjem otpadom kao i jačanjem njihovih kapaciteta za uspješno planiranje, pripremanje i realiziranje svih projektnih aktivnosti, održavanje radionica, seminara, okruglih stolova, TV i radio emisija za podizanje svijesti o potrebi za adekvatnim upravljanjem otpadom u domaćinstvima, potrebi prikupljanja, selekcije i odgovarajućeg odlaganja općinskog otpada, zdravstvenim i ekološkim problemima uzrokovanim neodgovarajućim odlaganjem otpada, i slično, održavanje seminara i obuka za nastavnike i priprema odgovarajućeg materijala kako bi se iskoristile škole kao važan medij za učinkovito upravljanje otpadom, zatim različitim sredstvima komunikacije (poster, leci, brošure, TV i radio emisije, članci u novinama, radionice, web stranice, itd.), informiranje javnosti i stanovništva o trenutnom procesu upravljanja

otpadom uz jasnu i dosljednu viziju dugoročnih ciljeva Projekta, uključivanja predstavnika medija u proces upravljanja otpadom kroz održavanje posebnih obuka i radionica kao i održavanje TV i radijskog programa sa predstavnicima građanskog društva, održavanje konsultativnih sastanaka sa mjesnim zajednicama i korisnicima ovih usluga radi predstavljanja: prednosti izgradnje regionalne sanitarne deponije i implementacije malih ekoloških projekata na temu selekcije i prikupljanja otpada i organiziranja obuke i radionica za predstavnike JP Centar upravljanja otpadom „REG-DEP“ d.o.o. Bihać i komunalna preduzeća radi bolje komunikacije i koordinacije prema korisnicima usluga. U okviru ovog projekta realizirani su i EKO KVIZ kao i posjeta predstavnika mjesnih zajednica Pritoka i Lohovo Regionalnoj deponiji Mošćanica u Zeničko-dobojskom kantonu. Vrijednost projekta Kampanja uključivanja javnosti u proces upravljanja otpadom je 180.000 KM i sredstva su odobrena od strane SDC-a, dok je pokrovitelj EKO KVIZA Ministarstvo za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša. Projektne aktivnosti Ministarstva su okončane kada je Ministarstvo za sve prvačiće upisane u školsku 2014./2015. godinu kreiralo i izradilo školske rasporede edukativnog karaktera sa temom pravilnog zbrinjavanja otpada, odnosno reciklaže. Rasporedi su dostavljeni prvačićima u svih 49 osnovnih škola na području Unsko-sanskog kantona. Cilj ove aktivnosti bio je da prvačići na početku novog razdoblja svog života, na početku školovanja već počnu razmišljati o prirodi, svojoj okolini i šta je to šta oni mogu učiniti kako bi je zaštitili. Ministarstvo je prepoznalo ovaj projekat sa aspekta integralnog upravljanja otpadom, tako da se pojedine aktivnosti istoga kontinuirano provode i u drugim projektima.

8. Prikupljanje, sortiranje, analiziranje i evidentiranje komunalnog otpada na području općina Unsko - sanskog kantona i općine Drvar

U periodu 2011. -2013. godine implementirane su I, II i III faza projekta “Prikupljanje, sortiranje, analiziranje i evidentiranje komunalnog otpada na području općina Unsko - sanskog kantona i općine Drvar iz Livanjskog kantona” sa ciljem unapređenja upravljanja otpadom na području ovih općina. I, II i III faza projekta koje su se još nazivale zimska, ljetna i jesenja faza, provedene su od strane učesnika u projektu odnosno Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša Unsko-sanskog kantona, devet općina, njihovih javnih komunalnih preduzeća i Resursnog centra za vode i okoliš „Una Consulting“ d.o.o. Bihać. Svrha provedbe ovog projekta bila je dobijanje približno tačnih i realnih podataka o sastavu i količinama otpada u zimskom, ljetnom i jesenjem periodu. Prikupljeni podaci u ovim fazama značajno su doprinjeli saznanjima o trenutnoj raspoloživosti različitih količina otpada za svaku od općina, te stvorili jednu od najvažnijih pretpostavki neophodnih za izradu kantonalnog i općinskih planova upravljanja otpadom. Projekat je proveden na uzorku od najmanje 3% stanovnika svake općine. U okviru ovog projekta urađen je dokument „Pregled osnovnih podataka o otpadu i aktivnosti u procesu upravljanja otpadom u Unsko-sanskom kantonu i regiji Bihać“. Ukupna vrijednost projekta je 200.000 KM, a financiran je od strane Ministarstva, Švicarske agencije za saradnju i razvoj i javnih komunalnih preduzeća.

Dokument se i dalje koristi kao izvor podataka tj. kao osnovna baza podataka za druge projekte.

9. Korak po korak - I i II faza - SWIS

Svrha projekta Korak po korak ka integralnom upravljanju otpadom bila je doprinijeti učinkovitim, dobro prihvaćenom i održivom regionalnom sistemu integriranog upravljanja otpadom na području općina Unsko-sanskog kantona i općine Drvar kroz jačanje kapaciteta i ovlasti Ministarstva, općina i JP REG DEP da na participativan način ostvare svestran pristup i saradnju po pitanju učinkovitog i planskog sistema upravljanja otpadom. Posebna komponenta projekta „Korak-po-korak integrirano upravljanje otpadom“ je to što je u okviru istoga uspostavljen informacijski sistem za upravljanje otpadom pod nazivom SWIS, kao poseban alat za analizu podataka o upravljanju otpadom namijenjen javnim institucijama na lokalnom i regionalnom nivou, čija je svrha da iste imaju na jednom mjestu relevantne podatke po pitanju otpada koje će im pomoći u budućem planiranju, donošenju odgovarajućih odluka, kao i praćenju ispunjavanja zakonskih obaveza. Projekat je implementiralo Ministarstvo zajedno sa Resursnim centrom za vode i okoliš „Una Consulting“. Ukupna vrijednost projekta je 216.000 KM, a sufinanciran je od Švicarske agencije za saradnju i razvoj u iznosu od 168.000 KM. U toku je primjena i inoviranje SWIS baze podataka za 2016. godinu.

10. Kompostiranje bio-otpada na području regije Bihać

Radi se o projektu koji je takmičarskog karaktera, koji se od 2013. godine uspješno realizira na području svih devet lokalnih zajednica regije Bihać, odnosno mjesnih zajednica. Svrha projekta je smanjenje bio-otpada u ukupnoj količini komunalnog otpada na području regije Bihać koja obuhvata osam lokalnih zajednica Unsko-sanskog kantona i općinu Drvar iz Livanjskog kantona. Specifični ciljevi projekta su animirati stanovnike mjesnih zajednica da počnu vršiti selektiranje otpada korištenjem kompostana i upoznavanje sa prednostima kompostiranja, podići ekološku svijest građana, kao i doprinijeti cjelokupnoj kampanji uključivanja javnosti u okviru integriranog upravljanja otpadom. Ukupno je izgrađeno 868 kompostana za tri godine implementacije projekta, obuhvatajući samo prve tri rangirane mjesne zajednice. Novčane nagrade dodjeljuju se za prve tri rangirane mjesne zajednice na području svake od devet općina za osvojeno I, II i III mjesto. Mjesne zajednice novčane nagrade moraju utrošiti na način da ista vrate u okoliš, npr. mogu za svoje potrebe nabaviti: kante za otpad, set kontejnera za reciklažu otpada, urediti dječije igralište, zelene površine sadnicama drveća i niskog raslinja, kupiti opremu za uređenje okoliša, postaviti klupe za sjedenje, očistiti divlje deponije, i slično. Ukupna vrijednost projekta na godišnjem nivou je cca. 45.000 KM. Projekat se u kontinuitetu provodi svake godine.

11. ee.otpad@usk.ba

Projekat ee.otpad@usk.ba Ministarstvo je implementiralo u saradnji sa ovlaštenim operatorom za zbrinjavanje električnog i elektronskog otpada Društvo za postupanje sa

otpadnom električnom i elektronskom opremom „ZEOS eko - sistem“ d.o.o. iz Sarajeva. Na osnovu istoga dogovorene i provedene su slijedeće aktivnosti: za predstavnike Unsko-sanskog kantona prezentacija Pravilnika o upravljanju otpadom od električnih i elektronskih proizvoda, održane 4 tematske emisije na JP RTV USK o otpadu, u svim lokalnim zajednicama Unsko-sanskog kantona postavljeni su setovi kontejnera za električni i elektronski otpad, koji se sastoje od dva kontejnera, za sijalice i male kućanske aparate. Postavljeni su u trgovačkim centrima Tuš, Bingo, Mercator i Škafa obzirom da ovi centri imaju potpisan ugovor o zbrinjavanju ovih vrsta otpada sa ZEOS-om. Kontejneri su postavljeni na vidno mjesto gdje bi kupci i ostali građani mogli odlagati navedene uređaje koji nisu za dalju upotrebu - otpad. Kao posljednja aktivnost realizirana je dostava specijalnih rotacionih kontejnera za EE otpad svim javnim komunalnim preduzećima.

12. EE - Transformer

U 2015. godini implementiran je projekat „EE - Transformer“ koji je bio nastavak projekta ee.otpad@usk.ba i kojeg su zajednički implementirali Ministarstvo i Društvo za postupanje sa otpadnom električnom i elektronskom opremom „ZEOS eko - sistem“ d.o.o. iz Sarajeva. Svrha projekta bila je ojačati svijest djece i građana o opasnostima koje odlaganje i nestručno rukovanje električnim i elektronskim (EE) otpadom imaju na okoliš i ljudsko zdravlje. Partneri na projektu bili su Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta i javna komunalna preduzeća, a medijski pokrovitelj Radio-televizija Unsko-sanskog kantona. Aktivnosti projekta bile su provođenje edukacije u centralnim školama na području svih osam lokalnih zajednica Unsko-sanskog kantona o EE otpadu, akcija prikupljanja istoga, te nagrađivanje tri najuspješnije škole u prikupljanju ove vrste otpada. Jedna od glavnih aktivnosti projekta bila je i 10-dnevni obilazak svih lokalnih zajednica Unsko-sanskog kantona edukativnog vozila „EE-Transformer“. Radi se o vozilu koje je kreirano 2012. godine za projekat „Odlučuj“ i prvi put je predstavljen javnosti u okviru projekta LIFE + koji je sufinansirala EU, implementirao ga je ZEOS d.o.o. iz Ljubljane, a u Briselu u junu 2015. godine dodijeljena mu je nagrada za najbolji LIFE + projekat. U okviru projekta snimljene su tri televizijske emisije, kreirani radio jinglovi, a pored nagrada za najuspješniju školu, nagrađeni su i građani, učenici za ostvarene rezultate u video-igrici Zetris, kao i učenika koji je imao najbolju kreaciju u izradi predmeta od otpadnog EE materijala. Ukupna vrijednost projekta bila je 25.550 KM i intencija je da se provodi na godišnjem nivou.

13. DECENT

Početak aprila 2012. godine započela je provedba projekta pod nazivom DECENT. Projekat provodi Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva uz podršku Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša. Financijski je podržan od strane SDC i Slovenske ambasade, te općina Bihać, Cazin i Bužim. Svrha projekta je uvođenje pilot projekata decentralizovanog upravljanja otpadnim vodama u navedenim općinama pomoću biološke metode, koja je ekološki prihvatljiva i ne uništava prirodni krajolik. Ukupna vrijednost projekta je 608.400 EUR i njegova realizacija je još u toku.

14. Jačanje kapaciteta putem uvođenja GIS metodologije rada

Između Ministarstva i Švicarske agencije za saradnju i razvoj u BiH u oktobru 2013. godine potpisan je ugovor o implementaciji projekta Jačanje kapaciteta putem uvođenja GIS metodologije rada. Cilj projekta je unapređenje tehničkih i ljudskih kapaciteta Ministarstva kako bi bilo efikasnije u pogledu pružanja usluga javnom i privatnom sektoru, i na taj doprinijeli boljoj implementaciji zakona, jačanju administrativnih kapaciteta za bolju povezanost sa nižim i višim nivoima vlasti, te stvaranju uslova za praćenje i implementaciju programa i projekata iz domene rada Ministarstva. Projektom Jačanje kapaciteta putem uvođenja GIS metodologije rada Ministarstvo je u julu 2013. godine apliciralo kod Švicarske agencije za saradnju i razvoj u BiH i isti je nakon provedenih procedura evaluacije odobren za sufinanciranje od strane istih u iznosu od 30.000 KM, a ukupna vrijednost ugovora je 46.795 KM.

15. Tvrle ekolog

Održavanjem posljednje predstave „Reciklaža nije gnjavaža“ u općini Ključ, 30. maja 2014. godine završena je implementacija projekta „Tvrle ekolog“ kojeg je provodilo Ministarstvo u saradnji sa Ekopak-om iz Sarajeva, Forumom građana Zenica iz Zenice, Ministarstvom obrazovanja, nauke kulture i sporta Unsko-sanskog kantona i 9 općina regije Bihać. Predstave koje su izvodili članovi Bosanskog narodnog pozorišta iz Zenice, održane su u svih osam općina Unsko-sanskog kantona i u općini Drvar, a bile su namijenjene djeci osnovnoškolskog uzrasta od 2 do 5 razreda. Na ovaj način preko 2.000 djece iz 19 osnovnih škola pogledalo je predstave koje su bile edukativnog karaktera i čiji je cilj bio da po metodologiji europskih uspješnih praksa doprinese podizanju svijesti i edukaciji učenika o pravilnom postupanju, razdvajanju i reciklaži ambalaže i ambalažnog otpada, te poticanje škola da u svojim dvorištima vrše razdvajanje ambalaže i ambalažnog otpada na pravilan način. Po završetku predstve svi učenici dobili su magazin „Super Tvrle spašava prirodu“. Oduševljenje djece predstavom je bilo više nego očito, tako da su nastavnici tražili ponavljanje iste u slijedećoj školskoj godini, kako bi se i druga djeca, uglavnom područnih škola mogla organizovati i pogledati istu u toku 2016. godine.

16. Solarne kuće

Ministarstvo je sa UNDP-om BiH 2013. godine potpisalo Sporazum o provedbi projekta „Solarne kuće - Elektrifikacija seoskih domaćinstava obnovljivom energijom na područjima bez električne mreže“. Svrha projekta bila je u povratničkom naselju Veliko Očijevo u općini Bihać, za ona domaćinstva koja još uvijek nisu planirana da se pokriju klasičnom električnom mrežom, elektrificirati ista postavljanjem solarnih panela, kako bi se povratničkoj populaciji poboljšali uslovi života putem ugradnje solarnih sistema za proizvodnju struje i tople vode, odnosno omogućio održivi povratak. U okviru ovog projekta Ministarstvo je obezbijedilo sredstva kako bi jedno domaćinstvo dobilo električnu energiju putem postavljenih solarnih panela, odnosno korištenjem obnovljivih izvora energije. Značaj ovog projekta je između

ostalog što se radi o povratničkom naselju, odnosno, o domaćinstvu koje od 1999. kako se vratilo još uvijek nije bilo dobilo električnu energiju. Korištenjem solarnih panela isti mogu uživati u blagodatima moderne civilizacije kao što je korištenje električne rasvjete, televizije, tople vode i ostalih resursa, čime će značajno unaprijediti kvalitetu življenja. Ovaj projekat je inicirao da Ministarstvo krene u implementaciju projekata u oblasti korištenja obnovljivih izvora energije kroz godišnju implementaciju sredstava iz ekoloških naknada, te da u narednom periodu pripremi vlastite projekte vezane za korištenje obnovljivih izvora energije.

17. Obilježavanje Dana zaštite okoliša

Svjetski dan zaštite okoliša obilježava se svake godine 5. juna na godišnjicu održavanja Konferencije Ujedinjenih naroda u Stockholmu, koja je bila posvećena okolišu i na kojoj je usvojen Program zaštite okoliša Ujedinjenih naroda. Ministarstvo je po prvi put 2012. godine organizovanjem okruglog stola obilježilo Dan zaštite okoliša koji je najznačajniji datum vezan za okoliš. 2013. godine ovaj značajni ekološki datum obilježen je na dva načina. Prvi, zajedno sa Biotehničkim fakultetom organizovanjem Prvog naučno-stručnog skupa sa međunarodnim učešćem i drugi način zajedno sa Resursnim centrom za vode i okoliš Una Consultingom i nevladinim organizacijama u okviru projekta Kampanja uključivanja javnosti i građana u proces upravljanja otpadom. Nakon toga 2014. i 2015. godine sa istim partnerom, Biotehničkim fakultetom, održan je drugi, odnosno treći naučno stručni skup sa međunarodnim učešćem, a intencija je da ova aktivnost odnosno ovaj projekat ima trajni karakter. Svrha obilježavanja Dana zaštite okoliša je jačanje važnosti značaja prirode, životne sredine u kojoj živimo, održivog razvoja, te da ujedno ima i edukativni karakter. Projekat se u kontinuitetu provodi svake godine.

18. Čiste prometnice

U toku 2015. godine Ministarstvo je implementiralo projekat „Čiste prometnice“ čiji je cilj bio minimiziranje otpada koji se nekontrolisano baca na značajnijim saobraćajnicama Unsko-sanskog kantona i doprinos procesu unapređenja upravljanja otpadom na području Unsko-sanskog kantona u cjelini. Svrha projekta bila je nabavka 76 betonskih cijevi velikog profila koje će se sa unutrašnje strane obložiti vrećama za otpad, te postaviti na značajnijim putnim pravcima u Unsko-sanskom kantonu, čime bi se minimizirao otpad koji se nekontrolisano baca uz prometnice. Redovno pražnjenje i mijenjanje vreća biće obaveza javnih komunalnih preduzeća. Vrijednost projekta bila je cca 7.000 KM. Intencija je da se ovaj projekat dalje razvija i u narednom periodu.

19. EKO KVIZ

Svrha projekta EKO KVIZ bila je poticanje učenja i sticanje znanja iz oblasti zaštite okoliša, komunalnih djelatnosti i zaštite voda, kroz takmičenje djece svih školskog uzrasta iz svih općina Unsko-sanskog kantona i općine Drvar, a kroz televizijsku ekranizaciju projekta i ostali dio građana. EKO KVIZ finansijski je podržan od strane ovog Ministarstva kao i od strane Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona, Pedagoškog

zavoda Unsko-sanskog kantona, JP RTV Unsko-sanskog kantona i najstarije nevladine ekološke organizacije Unski smaragdi. Predstavnici našeg Ministarstva pored toga što su sponzori projekta, angažovani su kao članovi žirija na snimanju polufinalnih i finalnih emisija. Projekat se u kontinuitetu provodi svake godine.

20. Međunarodni ekološki sajam "EKOBIS"

Ministarstvo od 2012. godine učestvovuje kao izlagač na međunarodnom ekološkom sajmu "EKOBIS" koji se održava u Bihaću jednom godišnje u prvoj polovini septembra. Pored brojnih aktivnosti koje se održavaju na štandu Ministarstva, predstavnici Ministarstva su učesnici i drugih događanja u okviru sajma, kao što su međunarodne konferencije, prezentacije i okrugli stolovi, te su se uživo javljali u program radija. Projekat se u kontinuitetu provodi svake godine.

21. Izrada Vodiča za zbrinjavanje medicinskog otpada

U svrhu ispunjavanja zakonske obaveze medicinskih ustanova, u skladu sa Pravilnikom o upravljanju medicinskim otpadom („Službene novine FBiH“ broj: 77/08) Ministarstvo je izradilo informativni vodič za zbrinjavanje medicinskog otpada koji koriste sve zdravstvene ustanove sa područja Unsko-sanskog kantona koje proizvode i rukuju opasnim medicinskim otpadom, kako bi se prije svega zaštitilo zdravlje zdravstvenog i nezdravstvenog osoblja koje rukuje ovim otpadom, ali i doprinijelo zaštiti i unapređenju zdravlja cjelokupnog stanovništva Unsko-sanskog kantona i okoliša u cjelini. Vodič se nalazi na web stranici Ministarstva. Vrijednost projekta je 1.018 KM.

22. Poboljšanje poslovnog okruženja i konkurentnosti Unsko - sanskog kantona

U 2011. i 2012. godini implementiran je projekat Poboljšanje poslovnog okruženja u kantonu i pojednostavljenja izdavanja dozvola u kojem su učestvovala sva ministarstva Unsko-sanskog kantona. Svrha projekta je da poslovnoj zajednici i građanima osigura povoljnije uslove poslovanja i dobijanja potrebnih dozvola, uvjerenja i rješenja koje kanton, ministarstva i kantonalne uprave izdaju. Cilj projekta bio je da unaprijedi poslovnu saradnju između privrednog i poslovnog sektora i kantonalnih institucija kao i da se smanje troškovi poslovanja u doba krize. Projekat su financirali Švedska međunarodna razvojna agencija (SIDA), Unsko-sanski kanton i Međunarodna finansijska korporacija (IFC) iz grupacije Svjetske banke. Rezultati projekta se koriste u kontinuitetu u pogledu korištenja jedinstvene forme obrazaca za korištenje usluga Ministarstva.

23. Let's do it

U svim lokalnim zajednicama Unsko-sanskog kantona od 2012. godine održana je globalna volonterska akcija uklanjanja otpada. Predstavnici Ministarstva u saradnji sa udruženjem "Ruke" iz Sarajeva bilo je organizator iste za naš kanton. Pored navedenog Ministarstvo je finansijski podržalo svih osam lokalnih zajednica u svrhu nabavke osvježanja, vreća za otpad i zaštitnih rukavica za volontere koji su učestvovali u akciji, te su uposleni u Ministarstvu

aktivno učestvovali u čišćenju u Gradu Bihaću i općinama Unsko-sanskog kantona. U akciji svake godine na području Unsko-sanskog kantona učestvuju više hiljada volontera, čiste se na desetine lokacija divljih odlagališta otpada i skupi se preko tone različitih vrsta otpada. Ministarstvo sufinancira projekat na godišnjem nivou do 8.000 KM. Projekat se u kontinuitetu provodi svake godine.

24. Prikupljanje starog papira

Ministarstvo je 2013. godine pokrenulo akciju prikupljanja starog papira u kojoj pored uposlenika ovog Ministarstva učestvuju i druga ministarstva i kantonalne organizacije koje stari papir odlažu u za to predviđene kante. U prethodnom periodu prikupljeno je skoro 4 tone papira, a novčana sredstva dobijena za ovu količinu starog papira utrošena su u humanitarne svrhe.

3. VIZIJA I MISIJA MINISTARSTVA

3.1. Vizija

U planskom trogodišnjem periodu Ministarstvo će nastaviti raditi kontinuirano u cilju dostizanja kapaciteta za samostalno obavljanje svih potrebnih radnih zadataka koji su utvrđeni zakonom, kontinuiranim izgrađivanjem kapaciteta, te unaprjeđenjem procesa prostornog planiranja i zaštite okoliša.

Vizija Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša glasi: **Održiv razvoj Unsko - sanskog kantona kroz efikasnu brigu za zaštitu i očuvanje prostora i životne sredine.**

3.2. Misija

Misija Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša je da kreira uslove za efikasno i ekonomično upravljanje prostorom, poboljšanje građevinskog sektora i kreira uslove za očuvanje životne sredine, promociju održivog razvoja i podizanje svijesti o važnosti zaštite okoliša.

4. UČESNICI I PARTNERI

4.1. Saradnja sa višim i nižim nivoima vlasti, drugim organizacijama i civilnim društvom

Saradnja sa višim i nižim nivoima vlasti, drugim organizacijama i sa civilnim društvom se može posmatrati sa više aspekata.

U prvom redu se odnosi na implementaciju različitih zakonskih i podzakonskih akata, koje je Ministarstvo u obavezi provođenja, te drugih iniciranih aktivnosti. Po vertikali Ministarstvo intenzivno saraduje sa *Federalnim ministarstvom okoliša i turizma, Federalnim ministarstvom prostornog uređenja i Fondom za zaštitu okoliša Federacije BiH*, ali i sa svim ostalim ministarstvima i institucijama za koje se ukaže potreba.

Kako bi se implementirao Zakon o vodama ("Službene novine FBiH" broj: 70/06) Ministarstvo usko saraduje sa *Agencijom za vodno područje rijeke Save i općinskim organima uprave* zavisno od nadležnosti, što se posebno odnosi na proces dobijanja okolišne saglasnosti, odnosno neophodne prethodne vodne saglasnosti. Sa druge strane postoji inicijativa da se sektor voda u cjelini izuzme sa svih nivoa iz ministarstva poljoprivrede i šumarstva, te pridoda zaštiti okoliša, a da Unsko-sanski kanton bude pilot kanton. U tu svrhu shodno Odluci Vlade Unsko-sanskog kantona iz 2013. godine urađen je Elaborat za spajanje sektora voda i zaštite okoliša u jedan resor, čija je svrha osiguranje preporuka za strukturno prilagođavanje navedenog dijela kantonalne uprave prema najboljim Evropskim standardima, racionalizacija posla, povećanje efikasnosti i ušteda, veća otvorenost, dostupnost i participacija građana u vršenju javnih poslova.

Ministarstvo saraduje i koordinira aktivnosti sa kantonalnom upravom civilne zaštite u aktivnostima vezanim za izradu i realizaciju kantonalnog programa zaštite od prirodnih i drugih nesreća i kantonalnog plana zaštite od prirodnih i drugih nesreća u dijelu koji se odnosi na zaštitu okoliša, a u skladu sa nadležnostima utvrđenim Okvirnim Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službeni glasnik BiH“, broj: 50/08) i Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine FBiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10).

Saradnja sa općinskom i kantonalnom *inspekcijom* iz oblasti zaštite okoliša, komunalnih djelatnosti i građenja se odvija s ciljem nadzora nad provođenjem zakona i drugih propisa i općih akata. Ovaj odnos je interaktivan i prije svega ima preventivnu ulogu u provođenju zakonske legislative, kao i ulogu kontrole da li subjekt može dokazati prije svega zakonitost građenja i upotrebe, odnosno da li ispunjava zakonske zahtjeve koji se odnose na zaštitu okoliša.

Ministarstvo intenzivno saraduje sa *Fondom za zaštitu okoliša FBiH* čija je djelatnost prikupljanje sredstava, poticanje i finansiranje pripreme, provedbe i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korištenja, zaštite i unapređivanja

stanja okoliša i korištenja obnovljivih izvora energije. Sredstva se prikupljaju iz naknada zagađivača okoliša, naknada korisnika okoliša i posebnih naknada za okoliš koje se plaćaju pri svakoj registraciji motornih vozila.

Saradnja Ministarstva sa nižim nivoima vlasti, odnosno *lokalnim zajednicama* Unsko - sanskog kantona je na dobrom nivou i uglavnom se odnosi na praćenje implementacije različitih zakona, te saradnju na implementaciji različitih projekata. U tom smislu Ministarstvo saraduje sa općinskim službama za prostorno planiranje, komunalne djelatnosti i zaštitu okoliša, te javnim komunalnim i vodovodnim preduzećima i zavodima za prostorno planiranje čiji su osnivači lokalne zajednice. Pored navedenog Ministarstvo ima i ulogu drugostepenog organa u žalbenom postupku u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i materijalnim propisima.

Nevladine organizacije (NVO) imaju ključnu ulogu u razvoju civilnog društva u cjelini, a NVO-i iz sektora zaštite okoliša čine jedan od najvećih i najaktivnijih civilnih sektora u širem regionu, pa tako i na području Unsko - sanskog kantona. Radeći zajedno na okolišnim aktivnostima, ljudi su obnovili osjećaj za svrhu zajednice, poboljšavajući okoliš i usmjeravajući nove generacije na njihove odgovornosti za svijet oko njih. NVO-i su glavni pokretači za učešće javnosti, te predstavljaju vezu između građana i vladinog sektora. Uvažavajući njihovu ulogu Ministarstvo je do sada podržavalo rad NVO-a na način da je sufinanciralo različite projektne aktivnosti i/ili sudjelovalo u njima, a u narednom periodu ovu saradnju planira još dodatno unaprijediti.

Saradnja sa *građanima* u najširem smislu se odvija i prilikom usvajanja različitih zakona, procedura dobijanja akata o građenju, okolišnih i drugih dozvola kada se organizuju javne rasprave, prezentacije i drugi događaji gdje su građani u direktnoj interakciji sa predstavnicima Ministarstva, te kod implementacije projekata iz sredstava iz ekoloških naknada.

Ministarstvo također ostvaruje i saradnju sa Javnim preduzećem Centar upravljanja otpadom „REG DEP“ d.o.o. Bihać u kojem Skupština Unsko-sanskog kantona ima udio vlasništva od 5%, te svog predstavnika u upravljačkoj strukturi.

Saradnja sa *privrednim sektorom* je od krucijalnog značaja obzirom da isti predstavljaju inicijatora, partnera i korisnika različitih zakonskih i podzakonskih odluka, rješenja i projekata koji se implementiraju na području Unsko - sanskog kantona. Poseban vid saradnje sa privrednim sektorom Ministarstvo ostvaruje kroz dodjelu subvencija za projekte iz oblasti zaštite okoliša koji se sufinanciraju iz ekoloških naknada.

4.2. Korisnici usluga

Aktivnosti Ministarstva će u naredne tri godine biti usmjerene na čitav niz korisnika. Prvo i najbitnije, poboljšanjem politike građenja, prostornog uređenja i zaštite okoliša kroz izradu

zakonskih i podzakonskih akata stvaraju se preduslovi za uvođenje reda u prostor i okoliš i spriječavanje njihove daljnje devastacije.

Rješavanje problema u prostoru i okolišu, kao i njihovo planiranje, ne odnosi se samo na planiranje i usklađivanje različitih namjena površina, zaštite okoliša, prirodne i kulturne baštine, već zadire u ekonomiju, pravo, socijalna pitanja i politiku. Stoga su korisnici usluga Ministarstva u najširem smislu svi građani Unsko - sarsko kantona: javna preduzeća i ustanove, privredna društva, nevladin sektor, lokalne zajednice, javna komunalna i vodovodna preduzeća, druga ministarstva u horizontalnom i vertikalnom nivou, druge institucije, organizacije, te građani kao fizička lica.

5. OSNOVNA PROGRAMSKA OPREDJELJENJA

5.1. Uloga Ministarstva

Zaštita okoliša jedna je od najzahtjevnijih i najsloženijih aktivnosti koja utiče u sve dijelove organizacije ljudskoga društva. Prirodni okoliš u kojem živimo (zrak, voda, zemljište, biljni i životinjski svijet) osigurava nam ostvarenje naših životnih potreba. Međutim, naše potrebe, životne navike i interesi, koje priroda neposredno ne može zadovoljiti, neprestano rastu.

Spoznavanje činjenice da odluke o okolišu koje donesemo danas mogu ograničiti ili u potpunosti onemogućiti preživljavanje živih bića u budućnosti dovela je do kreiranja pojma održivi razvoj. Održivi razvoj je onaj koji zadovoljava potrebe sadašnjih generacija, a da istovremeno ne onemogući budućim generacijama da zadovolje svoje potrebe.

Stoga su ciljevi ove strategije zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih resursa, unapređivanje upravljanja okolišem i sprečavanje njegovog onečišćavanja kroz promjene zakonskog, upravljačkog, finansijskog i institucionalnog okvira, te njegove integracije u druge sektore poput turizma, energetike, industrije, poljoprivrede, šumarstva, saobraćaja i slično.

Ovi ciljevi su komplementarni sa ciljevima prostornog uređenja i građenja kojima se nastoji ostvariti uslovi za uravnotežen privredni i društveni razvoj.

Ministarstvo će zadržati vodeću ulogu kod realizacije ciljeva u procesu institucionalnog i održivog razvoja u okvirima svojih nadležnosti. Ova uloga će se transformisati u veliki broj razvojnih aktivnosti koje će doprinijeti poboljšanju kvalitete života njenih građana. Partnerstvo sa javnim i privatnim sektorom, civilnim društvom i ostalim zainteresiranim stranama će također imati ključnu ulogu u realizaciji planiranih aktivnosti.

Ministarstvo je također donijelo odluku o proaktivnom djelovanju po pitanju poboljšanja postojeće situacije, te se u tu svrhu, kako bi ubrzali određene procese, odlučilo orijentisati na projektni pristup koji podrazumjeva saradnju sa postojećim donatorima i aktivno pronalaženje novih s ciljem pribavljanja sredstava za realizaciju projekata od značaja za građane Unsko - sanskog kantona.

Strateškim planom Ministarstvo je definiralo ciljeve za slijedeće tri godine 2016.- 2018.

5.2. Opći cilj

Opći cilj je unapređenje uslova za zaštitu okoliša, plansko korištenje i namjenu prostora, te kvalitete gradnje u svrhu poboljšanja kvalitete življenja građana Unsko - sanskog kantona.

Vizija Ministarstva, odnosno opći cilj ostvarit će se kroz realizaciju specifičnih ciljeva koji su usklađeni sa strateškim dokumentima vertikalnog i horizontalnog nivoa, odnosno Strategijom razvoja Bosne i Hercegovine 2010. - 2020. i Integriranom strategijom razvoja Unsko-sanskog kantona 2014. -2020.

5.3. Specifični ciljevi

Sljedeći specifični ciljevi doprinose ispunjavanju općeg cilja Ministarstva:

Specifični cilj 1: Izgraditi infrastrukturu za poboljšanje kvalitete života stanovnika

Specifični cilj 2: Unaprijediti zaštitu okoliša i očuvanje prirode

Specifični cilj 1: Izgraditi infrastrukturu za poboljšanje kvalitete života stanovnika

Prostorno uređenje i građenje temelji se na sveobuhvatnoj prirodi prostornog planiranja i građenja u odnosu na planiranje pojedinih privrednih područja, a uz uvažavanje općih načela zaštite prostora te najbolje međunarodne prakse u području prostornog uređenja i građenja. Zakonom o prostornom uređenju i građenju ostvaruju se pretpostavke za unapređenje privrednih, društvenih, prirodnih, kulturnih i ekoloških polazišta održivog razvoja na načelu integralnog pristupa prostornom planiranju, gdje se gradnjom smatra projektovanje, građenje, upotreba i uklanjanje građevina prema zakonskoj legislativi i pravilima struke. Dok se dokumentima prostornog uređenja određuje organizacija, korištenje i namjena prostora, te mjere i smjernice za uređenje i zaštitu prostora Države, entiteta, gradova i općina.

Cilj je osigurati sigurnost građevina, zaštita života i zdravlja ljudi, okoliša i prirode te kulturnih i prirodnih vrijednosti, zaštita imovine, energijska efikasnost građevina, korištenje obnovljivih izvora energije, stvaranje i održavanje dobre životne sredine koja je sociološki, funkcionalno i estetski uravnotežena, sigurna i ugodna te služi potrebama svojih korisnika.

Također, prostornim planiranjem želi se očuvati bogatstvo i raznolikost prirodnih resursa od kojih su mnoge rijetkost u europskim mjerilima (prirodne šume, nezagađena poljoprivredna tla, znatne zalihe kvalitetne pitke vode), očuvani prostor i velikim dijelom kvalitetan okoliš, te bogata graditeljska baština.

Sa druge strane implementacija ovog cilja pored uređenja ovih oblasti podrazumijeva i doprinos drugim sektorima odnosno stvaranje poslovnog okruženja za privlačenje potencijalnih kako domaćih, tako stranih investitora.

Od izuzetnog značaja za prostorno uređenje je stalna kontrola zakonitosti izrade i donošenja prostornih planova, te kontrola i nadzor nad primjenom propisa iz područja prostornog uređenja kako bi se kroz inspekcijske nadzore preventivno djelovalo i u početnim fazama onemogućilo kršenje i povreda Zakona o prostornom uređenju i građenju.

Nadzorom nad primjenom zakona i podzakonskih propisa, osim što se osigurava zakonitost u postupanju nad izradom i donošenjem općih i pojedinačnih akata, šalje se i poruka, odnosno upozorenje da se primjena zakonskih propisa nadzire, a nepoštivanje istih implicira

posljedice. Također, na osnovu zaprimljenih upita i predstavki, Ministarstvo daje stručna mišljenja odredbi Zakona o prostornom uređenju i građenju na zahtjev grada/općina, pravnih osoba i građana, čime se također utječe na zakonitost provođenja akata prostornog uređenja.

Upravno rješavanje mora biti ugrađeno u opća načela. Ta načela uglavnom se tiču obaveza organa uprave da štite prava građana. Ne postoji nova, efikasna, odgovorna i učinkovita javna uprava u službi građana bez zakona koji će omogućiti efikasan, ekonomičan i transparentan upravni postupak. Osnovni problem upravnog rješavanja proizlazi iz složenosti i dugotrajnosti takvih postupaka. Poboljšanje efikasnosti postupanja po zaprimljenim prvostepenim zahtjevima za izdavanje akata o građenju, žalbama stranaka, te izdavanje prvostepenih i drugostupanjskih rješenja osigurat će se povećanjem ukupnog broja riješenih predmeta. Također, potrebno je povećanje ukupnog broja nadzora, te poduzimanje mjera u svrhu otklanjanja nepravilnosti i nezakonitosti, davanjem odgovora na pritužbe i predstavke građana i pravnih osoba u odnosu na rad i akte organa uprave u navedenim upravnim područjima, te predlaganjem i poduzimanjem mjera za unaprjeđenje rada nadziranih organa uprave prateći kontinuirano njihov rad kroz rezultate nadzora, te povećanjem ukupnog broja nadzora „na terenu“.

Očuvanje prirodnih ljepota smaragda Bosne i Hercegovine i ostvarenje održivog razvoja doprinose razvoju Unsko-sanskog kantona. Zakonodavstvo zaštite okoliša je u znatnoj mjeri usklađeno sa pravnim naslijeđem Europske unije - posebno u području upravljanja otpadom, no ključno je uložiti napore za nastavak ovog procesa. Također, potrebno je uvesti kontinuirano planiranje upravljanja okolišem, te uvesti nove i ažurirati postojeće sisteme upravljanja otpadom, kao i ostalih sastavnica okoliša. Očuvano zemljište, voda i zrak, te raznovrsnost biljnih i životinjskih vrsta razvojni su resurs Unsko-sanskog kantona. Kontinuirano senzibiliziranje, uključivanje i informiranje javnosti o okolišnim temama korak su ka očuvanju okoliša za generacije koje dolaze.

Posebna pažnja stavit će se na nastavak aktivnosti primjena mjera energijske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije kao jednog od ključnih načina za postizanje ciljeva održivog energetskog razvoja. Energijska efikasnost posebno je značajna kao ekonomski djelotvoran način postizanja ciljeva za smanjenje emisija CO₂, Kyotskog protokola, odnosno ako se u obzir uzme činjenica da proizvodnja i potrošnja energije uzrokuju 80% ukupnih emisija stakleničkih plinova u Europskoj uniji. Sa druge strane energijska efikasnost jedan je od mehanizama za poboljšanje sigurnosti snabdijevanja energijom, posebno u uslovima zavisnosti o uvoznim energentima.

Specifični cilj 1: Izgraditi infrastrukturu za poboljšanje kvalitete života stanovnika				
Podcilj	Naziv	Godina		
		2016.	2017.	2018.
1.1. Pratiti i efikasno provoditi zakonodavstvo u skladu sa EU legislativom za održivo korištenje resursa	Prostorni plan Unsko - saskog kantona za period 2012. do 2032. godine ⁴		x	
	Zakon o legalizaciji bespravno izgrađenih građevina i zahvata	x		
	Izrada Informacionog sistema - GIS uspostava jedinstvene centralne baze podataka o prostoru na području USK	x	x	x
	Izmjena i dopuna Uredbe o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju	x		
	Pravilnik o građevinama za koje je potrebno izraditi izvedbeni projekt	x		
	Izmjene i dopune Zakona o korištenju, upravljanju i održavanju zajedničkih dijelova i uređaja zgrada		x	
	Održavanje kontinuiteta riješenosti zaprim. predmeta	x	x	x
	Praćenje implementacije zakona/propisa	x	x	x
	Razvoj i održavanje Projektnog Modula	x	x	x
1.2. Razviti kvalitetnu komunalnu infrastrukturu (do stepena prihvatljivosti za europske standarde)	Izrada baze projekata i dokumentacije	x	x	
	Provođenje Plana upravljanja otpadom: <ul style="list-style-type: none"> - Uspostava Regionalnog centra upravljanja otpadom - nadzor nad projektom Projekat - SWIS baza podataka o otpadu - Kompostir. bio otpada na području regije Bihać - Projekat Čiste prometnice - Projekat zbrinjavanja EE otpada - Projekat zbrinjavanja ambalažnog otpada - Projekat Let's do it 	x	x	x
1.3. Razviti i jačati primjenu energijske efikasnosti i korištenje obnovljivih izvora energije	Ažuriranje Plana energijske efikasnosti u javnim objektima USK za period 2015. – 2017.	x	x	
	Implementacija primjena mjera energijske efikasnosti u javnom sektoru	x	x	x
	Izrada dodatnih detaljnih energijskih pregleda	x	x	x
	Redovan monitoring EMIS baze podataka (potrošnje, uštede i primjenjenih mjera)	x	x	x
	Projekat primjene solarne energije	x	x	x

⁴ U Strategiji razvoja Unsko-saskog kantona 2014. -2020. izrada Prostornog plana Unsko-saskog kantona je u strateškom cilju „Unaprijediti zaštitu okoliša i očuvanje prirode“, ali Ministarstvo smatra da isti treba da se nalazi u strateškom cilju „Izgraditi infrastrukturu za poboljšanje kvalitete života stanovnika”

Specifični cilj 2: Unaprijediti zaštitu okoliša i očuvanje prirode

Jedna od pretpostavki zaštite okoliša je spriječavanje i smanjenje onečišćenja istoga. Ministarstvo svojim aktivnostima će nastojati stvoriti preduslove za spriječavanje, nadzor i postupanje u pravcu smanjenja onečišćenja zraka, vode i tla. U proteklom periodu Ministarstvo je uložilo velike napore u stvaranju preduslova za smanjenje postojećeg i spriječavanje zagađenja okoliša prvenstveno kroz donošenje zakonskih propisa, kreiranjem uslova za donošenje druge zakonske legislative, poput podzakonskih akata, strateških dokumenta i odluka, te će i u narednom trogodišnjem periodu nastaviti raditi na poboljšanju ovih uslova. Isto tako nastaviće implementaciju ranije započetih projekata, ali i pripremu novih iz svih segmenata zaštite okoliša kako bi se ovaj cilj što uspješnije realizirao.

Svrha ovog cilja je nastavak izgradnje kapaciteta uposlenih u Ministarstvu, radi profesionalnog ispunjavanja zadataka i uloge kako bi se svim zainteresiranim stranama pružila što kvalitetnija podrška i usluga. Izgradnja ljudskih i institucionalnih kapaciteta uposlenih u Ministarstvu će se provoditi kroz kontinuirano osiguranje obuke za osoblje, a čiji pregled je detaljnije dat u poglavlju 2.3.2. Kontrola, upravljanje i načn rada.

U cilju što transparentnijeg rada Ministarstva intenzivno će se nastaviti proces unapređenja komunikacije sa civilnim društvom i svim drugim zainteresiranim stranama kroz redovno informiranje o svim aktivnostima Ministarstva, zatim kroz organizovanje i učešće u javnim raspravama, konferencijama, prezentacijama, obraćanjima za javnost, putem formiranja tijela u koja će biti uključena najšira javnost, koristeći pri tome sve dostupne kanale komunikacije.

Specifični cilj 2: Unaprijediti zaštitu okoliša i očuvanje prirode				
Podcilj	Naziv	Godina		
		2016.	2017.	2018.
2.1. Osigurati efikasne instrumente implementacije mjera zaštite okoliša i očuvanja prirode	Nadogradnja baze zagađenja i zagađivača okoliša prema EUROSTATU	x	x	x
	Edukacija uposlenika za rad na informacijskom sistemu	x	x	x
	Prikupljanje projektnih ideja iz sektora zaštite okoliša u bazu projekata	x	x	x
	Inventarizacija bioraznovrsnosti Kantona	x	x	x
	Implementacija Plana zaštite okoliša USK	x	x	x
	Izrada Plana zaštite kvalitete zraka USK	x	x	
	Pripremanje kantonalnog plana zaštite prirode		x	x
	Implementacija sredstava iz ekoloških naknada	x	x	x
Projekat očuvanja okoliša u povratničkom naselju	x			
2.2. Razviti ljudske resurse	Edukacija uposlenih: - za rad na međunarodnim projektima - za strateško planiranje	x	x	x
2.3. Osigurati uključenost javnosti u aktivnosti zaštite okoliša i očuvanja prirode	Obilježavanje svjetskog dana zaštite okoliša	x	x	x
	Projekat EKOBIS	x	x	x
	Okrugli stol "Klimatske promjene"	x		
	- Web stranica Ministarstva - facebook stranica Ministarstva - saopćenja/pozivi za medijsko praćenje	x	x	x
	Podizanje svijesti javnosti putem provođenja različitih projekata iz oblasti zaštite okoliša	x	x	x

6. RESURSI I KAPACITETI MINISTARSTVA

6.1. Izvori financiranja

Sredstva za implementaciju ovog strateškog dokumenta biće obezbjeđena kroz Budžet Unsko - sanskog kantona, iz sredstava ekoloških naknada, kao i kroz projekte i donacije viših i nižih nivoa vlasti, te od strane drugih donatora koji su na raspolaganju institucijama Bosne i Hercegovine.

Dokument je usklađen sa Dokumentom okvirnog budžeta (DOB) koji predstavlja preliminarni nacrt budžeta Kantona zajedno s okvirnim planovima za sljedeće dvije godine. Na ovaj način usklađene su sektorske politike sa procesom planiranja i izrade budžeta, te definisani izvori financiranja postavljenih ciljeva Ministarstva.

Na ovaj način stvoreni su uslovi da Ministarstvo razvije kvalitetniji strateški osnov za srednjoročno planiranje budžeta i godišnji budžet, uključujući bolje povezivanje raspodjele resursa sa prioritetima politika utvrđenim u strateškom planu koji također treba biti usvojen od strane Vlade Unsko-sanskog kantona i usklađen sa ciljevima Integrirane strategije razvoja Unsko-sanskog kantona za period 2014. - 2020. godine, a što sve zajedno predstavlja podlogu za definiranje budžetskih zahtjeva.

Tabela 1 - Financijski okvir Ministarstva

(u KM)

Procijenjeni rashodi 2016.	Procijenjeni rashodi 2017.	Procijenjeni rashodi 2018.	Ukupno rashodi za 2016.-2018.	Budžet 2016. - 2018.	Ukupno
2.484.630	2.429.350	2.399.350	7.313.330	7.313.330	7.313.330

6.2. Organizacioni kapaciteti

U ovom se odjeljku navodi organizaciona struktura Ministarstva kao i načini kontrole, upravljanja i rada unutar Ministarstva i izvještavanje.

6.2.1. Organizaciona struktura

Ministarstvom rukovodi ministar/ca koji rukovodi, nadgleda i kontroliše rad Ministarstva, koordinira rad unutar organizacionih jedinica i predstavlja Ministarstvo i druga ovlaštenja u skladu sa Ustavom i zakonom.

Nadležnosti Ministarstva za građenje, prostorno uređenje i zaštitu okoliša definisane su Zakonom o organizaciji i nadležnostima kantonalnih organa uprave i upravnih organizacija („Službeni glasnik USK“ broj: 9/13, 8/15) gdje se navodi da isto obavlja upravne, stručne i druge poslove koji se odnose na:

- planiranje i uređenje prostora i politika korištenja zemljišta na kantonalnom nivou;
- izrada, provođenje i primjena Prostornog plana Kantona;

- c) izrada planskih dokumenata i urbanističko - tehničke dokumentacije osim poslova koji su zakonom stavljeni u nadležnost Federacije BiH i općine;
- d) usklađenost prostornih planova općina s Prostornim planom Kantona;
- e) evidentiranje i utvrđivanje potraživanja za naknadu ratnih šteta;
- f) planiranje i uređenje prostora;
- g) urbanističko planiranje i građenje;
- h) uređivanje građevinskog zemljišta;
- i) građevinarstvo;
- j) razvoj i uvjeti privređivanja građevinarstva;
- k) stambena izgradnja i financiranje stambene izgradnje;
- l) priprema propisa i tehničkih normativa za izgradnju stambenih zgrada, kao i propisa o režimu korištenja stanova i stambenih zgrada;
- m) stanje i uvjeti korištenja stambenog fonda;
- n) održavanje i upravljanje stambenim zgradama i stanovima;
- o) stambeni odnosi i sticanje vlasništva na stambenim zgradama i stanovima u društvenom vlasništvu;
- p) uvid u rad servisnih službi za tekuće i investiciono održavanje stambenog fonda;
- q) komunalne djelatnosti;
- r) provođenje politike zaštite okoliša;
- s) upravljanje i koordiniranje aktivnosti na istraživanju, planiranju, finansiranju, praćenju stanja i kontroli okoliša;
- t) izdavanje dozvola za korištenje okoliša u okviru svoje nadležnosti;
- u) nadzor nad provedbom kantonalnih zakona i drugih kantonalnih propisa iz područja zaštite okoliša;
- v) poduzimanje mjera upravljanja otpadom na području Kantona iz svoje nadležnosti;
- w) obezbjeđenje uslova za postupanje s otpadom na području Kantona;
- x) nadzor nad upravljanjem otpadom na području Kantona;
- y) izrada planskih dokumenata za planiranje sistema okolišnog uređenja Kantona i planskih dokumenata za obavljanje i razvoj upravljanja otpadom na području Kantona;
- z) izdavanje dozvola, odobrenja i ovlaštenja za obavljanje aktivnosti upravljanja otpadom iz nadležnosti Ministarstva;
- aa) analiza postojećeg stanja upravljanja otpadom i komunalnim djelatnostima, prikupljanje podataka i potrebne dokumentacije za potrebe istih;
- bb) izrada i realizaciju projekata, studija i projektnih zadataka za konceptijska rješenja,
- cc) vođenje registara o poslovima iz nadležnosti Ministarstva;
- dd) zaštita graditeljskog naslijeđa historijskih gradskih jezgri i ambijentnih cjelina;
- ee) pripremanje prednacrt, nacrt i prijedloga zakona i drugih propisa iz nadležnosti Ministarstva;

- ff) vođenje drugostepenog upravnog postupka iz oblasti za koje je nadležno Ministarstvo;
- gg) planiranje, programiranje, projektiranje, korištenje, valorizaciju i zaštitu prostora i mjere za njihovo ostvarivanje;
- hh) predlaganje temeljne koncepcije i strategije razvoja Kantona;
- ii) planiranje, priprema, organizacija, provedba i nadzor provedbe obnove u ratu oštećenih objekata;
- jj) prikupljanje programskih i drugih informacija od značaja za obnovu;
- kk) izrada programa mjera i projekata od značaja za obnovu;
- ll) utvrđivanje aktivnosti pojedinih službi unutar tijela lokalne uprave i samouprave;
- mm) predlaganje financijske politike u vezi s obnovom;
- nn) vlasničko - pravne i druge stvarno - pravne odnose na nekretninama (zemljištu i zgradama);
- oo) pravni režim državnog vlasništva na nekretninama;
- pp) evidencija o nekretninama i pravima na nekretnine;
- qq) imovinsko - pravne poslove u vezi s nekretninama na kojima Kanton ima pravo raspolaganja;
- rr) obavljanje i drugih poslova u skladu sa zakonom i drugim propisima koji se odnose na nadležnost Kantona u ovoj oblasti.

U Ministarstvu radi 15 uposlenika. Ministarstvo je organizovano u dvije organizacione jedinice - Odjeljenja, koja su operativni nivoi zaduženi za provođenje aktivnosti i ostvarivanje ciljeva Ministarstva:

1. Odjeljenje za urbanizam, prostorno uređenje i građenje
2. Odjeljenje za zaštitu okoliša i komunalne djelatnosti

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva definirani su nazivi i pozicije radnih mjesta uposlenih, opis poslova radnog mjesta, grupe i stepen složenosti, potrebni uslovi za vršenje poslova te potrebni broj izvršilaca.

Popunjenost u Ministarstvu je slijedeća: 15 izvršioaca, od čega 1 rukovodilac Ministarstva (ministar/ica), 2 rukovodeća državna službenika, 9 državnih službenika i 2 namještenika.

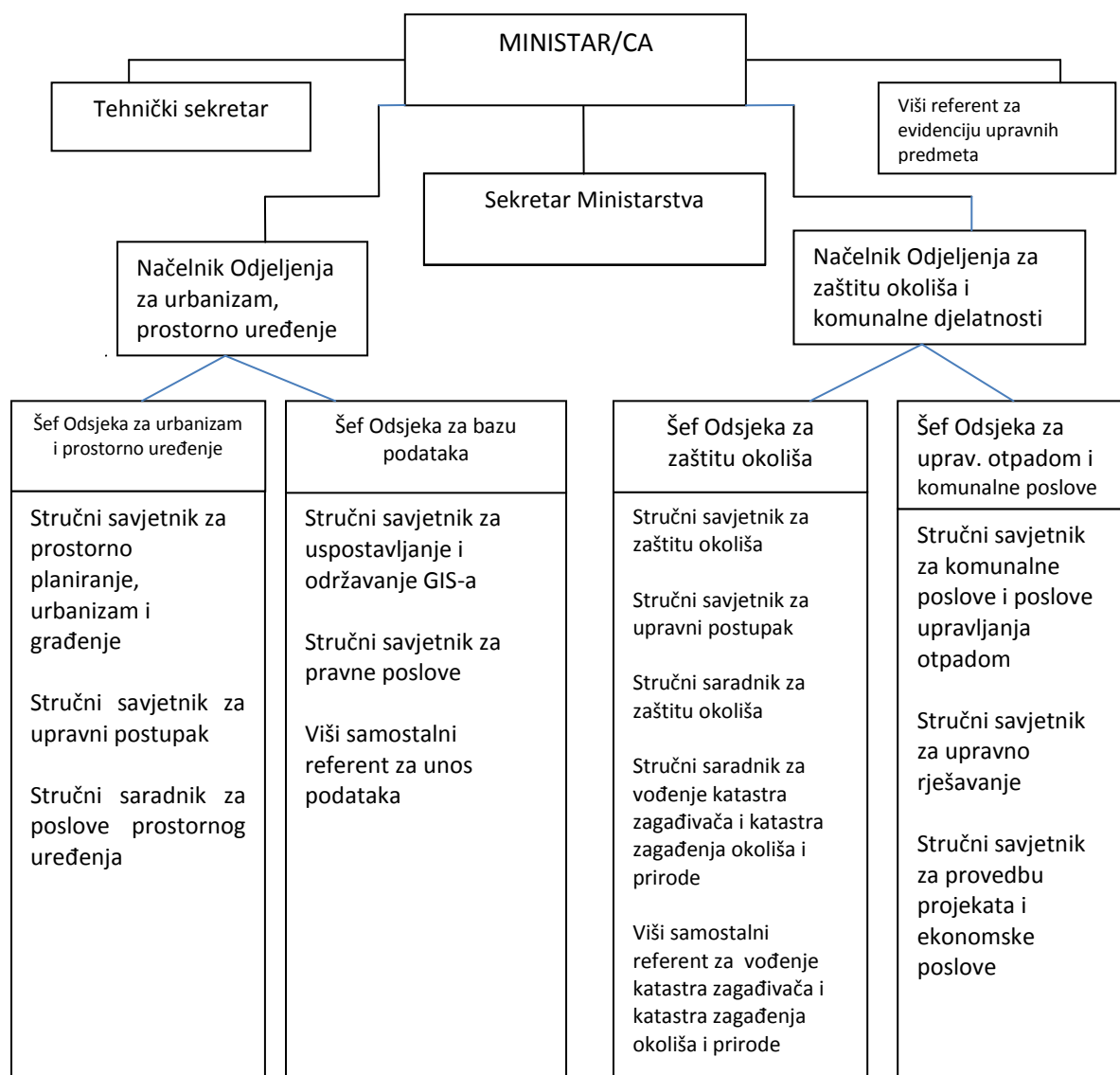
U Odjeljenju za urbanizam, prostorno uređenje i građenje popunjena su radna mjesta načelnika Odjeljenja za urbanizam, prostorno uređenje i građenje (1 izvršilac), stručnog savjetnika za pravne poslove (3 izvršioaca), stručnog savjetnika za građenje, prostorno uređenje i urbanizam (1 izvršilac), te radno mjesto višeg samostalnog referenta za unos podataka (1 izvršilac). U ovom Odjeljenju ima ukupno 6 izvršioaca.

U Odjeljenju za zaštitu okoliša i komunalne djelatnosti popunjena su radna mjesta načelnika Odjeljenja za zaštitu okoliša i komunalne djelatnosti (1 izvršioac), stručnog savjetnika za pravne poslove (2 izvršioaca), stručnog savjetnika za zaštitu okoliša (1 izvršioac), stručnog

savjetnika za provedbu projekata i ekonomske poslove (1 izvršioc), te stručnog saradnika za vođenje katastra zagađivača i katastra zagađenja okoliša i prirode (1 izvršioc).

U Ministarstvu pored uposlenih u navedena dva Odjeljenja radi rukovodilac Ministarstva, ministar, zatim tehnički sekretar (1 izvršioc) i viši referent za evidenciju upravnih predmeta (1 izvršioc).

Kad je u pitanju ravnopravnost spolova uposlenih u Ministarstvu, gender struktura je slijedeća: 12 žena i 3 muškarca, tj. u procentima izraženo 80% je zastupljenost žena u odnosu na 20% muškaraca.

Slika 2 - Organizaciona struktura Ministarstva

6.2.2. Upravljanje, način rada i kontrola

Da bi se postigli zacrtani ciljevi, Ministarstvo će koristiti slijedeće upravljačke alate:

1. Obuke

Ministarstvo je u potpunosti opredjeljeno za jačanje kapaciteta, neprekidan razvoj i zadržavanje profesionalnog nivoa svih uposlenih. Efikasna organizacija s visokostručnim uposlenima je preduslov za radnu učinkovitost uposlenih. Razmjena izvještaja, materijala, informacija i saznanja uposlenih koji su prisustvovali obukama sa ostalim kolegama je redovna praksa. Shodno navedenom posebno će se voditi računa u jačanju kompetencija uposlenih u Ministarstvu, a sa svrhom da se zadovolje zahtjevi svakog pojedinog radnog mjesta i na taj način realiziraju specifični radni zadaci.

Tabela 2 - Pregled potrebnih obuka za uposlene u Ministarstvu

Kurs / obuka / trening	ministar/ica	načelnici odjeljenja	ostali uposleni
Rukovođenje resursima, procesima i rezultatima rada	x	x	
Rad sa strankama	x	x	
Upravljanje procesom promjena	x	x	x
Usklađivanje zakona	x	x	x
Izrada zakona i podzakonskih propisa		x	x
Timski rad i njegova uloga	x	x	x
Odnos rukovodećih službenika i službenika namještenika	x	x	x
Arhiviranje i tehnika upravljanja predmetima		x	x
Izveštavanje	x	x	x
Ocjenjivanje i rezultati rada	x	x	
Etika i stručna praksa mobinga	x	x	x
Zakon o slobodi pristupa informacijama	x	x	x
Europska konvencija o ljudskim pravima	x	x	x
Komunikacija i vrijeme	x	x	x
Uloga komunikacije u državnim i kantonal. institucijama	x	x	x
Edukacije iz oblasti građenja, prost. uređ. i zaštite okoliša	x	x	x
Savremeno i odgovorno planiranje i uprav. prostornim razvojem		x	x
ITC	x	x	x
Obuka iz GIS-a			x
Položaj službenika	x	x	x
Edukacija iz oblasti administracije i kancel. poslovanja		x	x
Edukacija iz oblasti budžeta, javni nabavki i drugo	x	x	x
Finansijsko upravljanje i kontrola	x	x	x

Europske integracije	x	x	x
Priprema i implementacija projekata za EU fondove		x	x
Strateško planiranje	x	x	x
Upravljanje projektnim ciklusom	x	x	x
Mediji i javni nastup	x	x	x
Engleski jezik	x	x	x

2. Redovni sastanci

Svrha redovnih sastanaka je pravovremeno informisanje i razmjena informacija među svim uposlenima horizontalno i vertikalno o tekućim i predstojećim aktivnostima Ministarstva. Sastancima prisustvuju rukovodioci odjela i/ili uposleni, a vodi ih ministar/ca ili osoba koju on/ona ovlasti. Sastanci se održavaju kvartalno, a po potrebi i češće. Sastanku mogu prisustvovati i vanjski gosti, zavisno od teme sastanka. Unutar svakog odjeljenja najmanje jednom mjesečno se održavaju sastanci uposlenih u odjeljenju kako bi se na vrijeme svi upoznali sa aktivnostima unutar istog, te na taj način svima se pružila prilika da daju svoj doprinos u izvršenju radnih zadataka.

3. Izvještavanje

Ciklus izvještavanja je sljedeći:

- Dnevni izvještaj o aktivnostima uposlenih prema načelnicima odjeljenja. U ovim izvještajima daje se pregled svih zadataka planiranih i/ili sprovedenih od strane svakog zaposlenog i oni su osnova za polugodišnje/godišnje izvještaje;
- Izvještaj s redovnih sastanaka koji se priprema ukoliko se ukaže potreba nakon svakog sastanka zaposlenih. U ovom izvještaju se u kratkim crtama daje pregled diskusije s sastanka, te zaključci i dogovorene aktivnosti;
- Izvještaj u pisanoj formi sa prezentacija, sastanaka i seminara kojem su prisustvovali uposleni dostavlja se ministru/ici i rukovodiocima, te ostalim uposlenima putem e-maila i na taj način postiže razmjena informacija među uposlenima;
- Mjesečni izvještaj o realizaciji donesenih akata Vlade Unsko-sanskog kantona (zaključaka, odluka, rješenja), izvještaji o realizaciji obaveza prema Programu rada Vlade i Skupštine Unsko-sanskog kantona prema Vladi i Skupštini Unsko-sanskog kantona, te drugi izvještaji na zahtjev istih;
- Godišnji izvještaj o radu Ministarstva prema Vladi Unsko-sanskog kantona.

4. Transparentnost i komunikacija

Ostvarivanjem transparentnosti u radu, dostupnosti informacija građanima i sudjelovanje istih u radu Ministarstva, nastoji se promovirati odgovornost i istovremeno omogućiti građanima da dođu do informacija o tome kakve se aktivnosti odvijaju unutar Ministarstva.

U tu svrhu Ministarstvo koristi sve dostupne kanale komunikacije, alate i tehnologije kako bi pravovremeno informiralo javnost i na taj način doprinijeli vidljivosti i transparentnosti rada. Jedan od najznačajnijih alata je web stranica Ministarstva www.mgpuzo.org koja se ažurira na dnevnoj osnovi. Ista pored redovnih novosti o aktivnostima Ministarstva, sadrži još svu zakonsku i podzakonsku legislativu, svu donesenu strateško-plansku dokumentaciju, informaciju o projektima koje provodi Ministarstvo, fajl za javne nabavke, te kontakt informacije u Ministarstvu.

Značajan vid komunikacije sa građanima je redovno informiranje pisanih i elektronskih medija o aktivnostima koje Ministarstvo provodi, kao što su provedbe projekata, organiziranje značajnijih sastanaka, prezentacija, javnih rasprava i drugih aktivnosti.

Kako bi ostvarili što veću transparentnost u radu i komunikaciju sa građanima Ministarstvo je otvorilo profil na društvenoj mreži - Facebook.

Interna komunikacija u Ministarstvu odvija se putem periodičnih sastanka i putem razmjene izvještaja sa vanjskih sastanka, prezentacija i drugih događaja. Svi uposleni također komuniciraju i putem e-mailova.

5. Timski rad

Timski rad će i dalje biti ključna vrijednost koja prožima cjelokupan rad Ministarstva, sa glavnim odlikama: poduzimanje aktivnosti, stavljanje tima na prvo mjesto, dijeljenje uspjeha, prepoznavanje i jačanje vodstva, te inovacije u radu.

6. Odgovornost

U obavljanju svojih redovnih aktivnosti uposleni u Ministarstvu poštuju načela: prihvaćanje odgovornosti, prepoznavanje i ispravljanje grešaka i poštovanje načela istine. Cilj sveg navedenog je stvaranje modernog i fleksibilnog kantonalnog organa javne uprave.

6.2.3. Prostorije i oprema za rad

Po pitanju materijalne opremljenosti, odnosno radnih prostorija i opreme za rad, Ministarstvo je smješteno na adresi Alije Đerzeleza broj 6 u Bihaću. Informatička oprema je na zadovoljavajućem nivou i svi uposleni imaju pristup kablovskom i wi-fi internetu, te direktne telefonske linije za područje Bosne i Hercegovine. Pored redovnog načina komuniciranja putem pošte, telefona i fax-a, svi uposleni imaju elektronske adrese koje koriste pri obavljanju redovnih poslova. Sa druge strane potrebno je reći da od 15 računara samo 4 imaju licencirane softvere, a što bi trebalo obezbijediti i za druge računare. Ovo se odnosi na operativni sistem Windows, koji je najviše u upotrebi.

Iz navedenog se može reći da postoje svi neophodni uslovi za efikasno izvršavanje zadataka i poslova, a kako bi se ostvarivali postavljeni ciljevi.

7. OKVIR ZA PRAĆENJE PROVOĐENJA PLANA I EVALUACIJA REZULTATA

Implementacija strategije kontinuiran je proces upravljanja promjenama koje će doprinijeti da Ministarstvo u skladu sa svojom organizacijskom strukturom, načinom upravljanja ljudskim potencijalima, institucionalnim procedurama i finansijskim kapacitetima realizira postavljene ciljeve.

Ministarstvo je za specifične ciljeve identificiralo pokazatelje rezultata za planirane programe, projekte i aktivnosti, a isti su prikazani u poglavlju broj 5: Osnovna programska opredjeljenja.

Upravljanje procesom implementacije Strategije vrši ministar/ica. Za implementaciju Strategije zaduženi su svi uposleni u Ministarstvu. Praćenje realizacije će se odvijati unutar svakog odjela na kraju svake kalendarske godine, kada će se ukoliko bude bilo odstupanja u realizaciji postavljenih trogodišnjih ciljeva raditi i revizija iste.

Broj: 11-49-3484-2/16

MINISTAR

Datum: 10.3.2016.god.

Tahir Nuhić